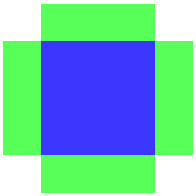
REGIO EMMEN

PLAN VAN DE REGIO 2050

Hier kom ik weg.
Hier ben ik welkom.
Hier kom ik terug.

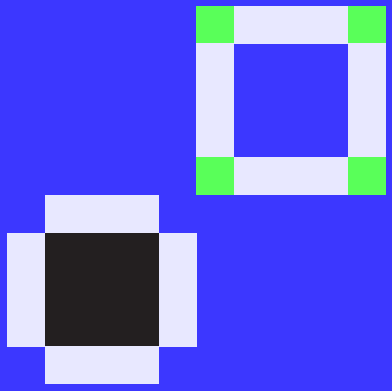

BORGER-ODOORN · COEVORDEN · EMMEN · HOOGEVEEN · PROVINCIE DRENTHE · RIJK

Inhoud

	Voorwoord	4
	Samenvatting	7
1	**Inleiding**	**12**
2	**Regio Emmen**	**14**
3	**Opgaven in een regio in verandering**	**20**
4	**Van bovenliggende opgaven naar programmalijnen**	**26**
5	**De programmalijnen**	**30**
5.1	Regio Emmen Innoveert	33
5.2	Regio Emmen Verbindt	40
5.3	Regio Emmen Leeft	47
5.4	Samenwerking met het Rijk	53
6	**Van programmalijnen naar Uitvoeringsagenda 2027-2031**	**57**
7	**Governance**	**60**
8	**Bijlagen**	**64**

Voorwoord

Regio Emmen is een regio met een sterk eigen profiel:
een regio van ruimte, betrokken gemeenschappen, ondernemerschap en een rijke geschiedenis.

Regio Emmen is een regio met een sterk eigen profiel: een regio van ruimte, betrokken gemeenschappen, ondernemerschap en een rijke geschiedenis. Het is een aantrekkelijke plek om te wonen, werken en leven. Tegelijkertijd staan we voor opgaven die direct raken aan de toekomst van onze inwoners, dorpen, wijken, bedrijven en voorzieningen.

Regio Emmen heeft zich door de tijd heen meerdere keren opnieuw uitgevonden. Na de veenwinning volgde, met stimulans van het Rijk, een succesvolle industriële ontwikkeling. Ondanks economische veranderingen in de jaren ’90 is de regio er in samenwerking in geslaagd zich opnieuw te positioneren.

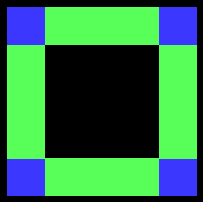
Zo beschikt Regio Emmen vandaag de dag over één van de grotere industrieclusters van Nederland, het Noord-Nederlandse industriecluster, met een duidelijke focus op groene chemie, maakindustrie en technologische innovatie.

Het benutten van die economische potentie van de regio, het op peil houden van voorzieningen, het verbeteren van bereikbaarheid en het versterken van kansen voor inwoners vragen opnieuw om gezamenlijke keuzes. Juist op vraagstukken die gemeentegrenzen, sectoren en bestuurslagen overstijgen, ligt de kracht van regionale samenwerking.

Met dit Plan van de Regio Emmen zetten we een volgende stap in onze samenwerking. We werken aan brede welvaart: aan een regio waar mensen perspectief hebben, mee kunnen doen en zich thuis voelen. Dat doen we door economische, sociale en ruimtelijke ontwikkeling niet los van elkaar te benaderen, maar juist met elkaar te verbinden.

Dit plan is tot stand gekomen door en voor Regio Emmen: gemeenten Borger-Odoorn, Coevorden, Emmen, Hoogeveen en de provincie Drenthe samen met het Rijk, ondernemers, kennisinstellingen, maatschappelijke partners en inwoners. We bouwen voort op bestaande samenwerkingen, onderzoeken en beleidskaders waar bij de totstandkoming de nodige participatie met stakeholders heeft plaatsgevonden en benutten ook nieuwe kansen, zoals de ontwikkeling van de Nedersaksenlijn waar de stakeholders ook weer goed betrokken zullen worden.

Het plan geeft richting aan de gezamenlijke koers en vormt de basis voor de Uitvoeringsagenda 2027-2031. Daarin maken we concreet waar we op voortbouwen, waar versnelling nodig is en waar aanvullende inzet nodig is. Zo werken we stap voor stap aan een regio waar het goed wonen, werken en leven is, nu en in de toekomst.

Hier kom ik weg.
Hier ben ik welkom.
Hier kom ik terug.

Samenvatting

4 gemeenten, 1 provincie, 1 rijk, 1 plan. Een regio waar inwoners perspectief hebben, kunnen meedoen en zich thuis voelen.

Regio Emmen is een regio van ruimte, ondernemerschap, betrokken gemeenschappen en een sterke geschiedenis van samen doen. Tegelijk staat de regio voor opgaven die direct raken aan het dagelijks leven van inwoners: wonen, werken, leren, reizen, zorgen, ontmoeten en meedoen. Met dit Plan van de Regio Emmen gemeenten Borger-Odoorn, Coevorden, Emmen, Hoogeveen en de provincie Drenthe samen met het Rijk en regionale partners richting aan een langjarige samenwerking binnen het Nationaal Programma Vitale Regio's (NPVR). Het doel is om brede welvaart duurzaam te versterken: een regio waar inwoners perspectief hebben, kunnen meedoen en zich thuis voelen. Nu en in de toekomst.

In het hoofdstuk Opgaven brengt de regio vier bovenliggende opgaven in beeld: demografie, kansen en verschillen, nabijheid/beschikbaarheid/bereikbaarheid, en grenzen en barrières. Binnen deze vier hoofdopgaven onderscheiden we negen beleidsthema's die richting geven aan de verdere uitwerking:

1. Demografische transitie
2. Gezondheid en bestaanszekerheid
3. Kansrijk opgroeien en ontwikkelen
4. Arbeidsmarkt, economie en innovatie
5. Woon- en leefomgeving
6. Voorzieningen en leefbaarheid
7. Bereikbaarheid, mobiliteit en energie
8. Grensoverstijgende samenwerking
9. Weerbaarheid en veiligheid

Deze thema's staan niet los van elkaar. Vergrijzing beïnvloedt de zorgvraag, arbeidsmarkt en woningvoorraad. Bereikbaarheid bepaalt mede of inwoners toegang hebben tot onderwijs, werk, zorg en voorzieningen. En economische ontwikkeling heeft alleen blijvende waarde wanneer zij ook bijdraagt aan kansen, bestaanszekerheid en leefbaarheid.

Drie programmalijnen

Om deze samenhang hanteerbaar te maken werkt Regio Emmen met drie programmalijnen.

Regio Emmen Innoveert

richt zich op economie, onderwijs, talent en innovatie, met focus op hightech maakindustrie, groene chemie, energie en zorgtechnologie.

Regio Emmen Verbindt

richt zich op bereikbaarheid, mobiliteit, energie en sociale verbinding, zodat inwoners toegang houden tot werk, onderwijs, zorg, voorzieningen en ontmoeting.

Regio Emmen Leeft

richt zich op de woon- en leefomgeving, leefbaarheid, voorzieningen, gezondheid en bestaanszekerheid, met aandacht voor sterke dorpen en wijken, een passende woningvoorraad en toekomstperspectief voor inwoners en hun omgeving.

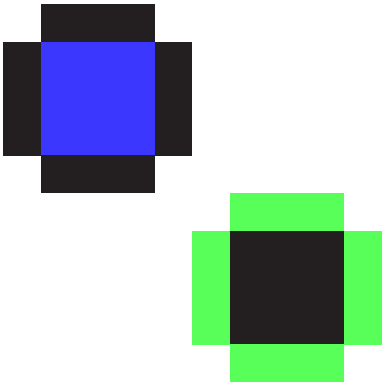
De programmalijnen sluiten aan bij de doelstellingen van het Nationaal Programma Vitale Regio's:

- **Veilige en leefbare regio's,**
- **Een duurzaam en bereikbaar voorzieningenniveau en**
- **Een gezonde en kansrijke toekomst voor inwoners.**

Tegelijk zijn de programmalijnen geen losse hokjes. De overzichtsmatrixen helpen inzicht te geven welke beleidsthema's door een doel, programmalijn of interventie worden geraakt, waar effecten sterker of minder sterk kunnen zijn en welke partners, inwoners of doelgroepen bij de verdere uitwerking aan tafel moeten zitten.

Dit plan vormt de inhoudelijke basis voor de Uitvoeringsagenda 2027-2031. Daarin worden de programmalijnen vertaald naar concrete prioriteiten, keuzes, doelen, acties, investeringen en afspraken. Daarbij bouwen we voort op wat al in de regio gebeurt en bepalen we waar verbinding, versterking of aanvullende inzet nodig is.

Participatie krijgt in dit vervolg een nadrukkelijkere plek, zodat inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties, onderwijsinstellingen en andere partners worden betrokken bij de uitwerking. Zo werkt Regio Emmen stap voor stap aan een regio waar het goed wonen, werken, leren en leven is: **Hier kom ik weg, hier ben ik welkom, hier kom ik terug.**

4

GEMEENTEN

1

PROVINCIE

1

RIJK

1

PLAN

Regio Emmen. Wonen, werken en leren in Borger-Odoorn, Coevorden, Emmen en Hoogeveen.

1
Inleiding

Elke regio telt.

Dit Plan van de Regio Emmen is opgesteld door de gemeenten Borger-Odoorn, Coevorden, Emmen, Hoogeveen en de provincie Drenthe. Samen met het Rijk, ondernemers, kennisinstellingen, maatschappelijke partners en inwoners werken we aan een regio die inzet op brede welvaart en perspectief voor iedereen.

Het plan is opgesteld in het kader van het Nationaal Programma Vitale Regio's (NPVR). Dit programma is ontstaan naar aanleiding van het rapport *Elke regio telt!* Daarin wordt zichtbaar dat Nederland te maken heeft met groeiende regionale verschillen in onder andere inkomen, werkgelegenheid, gezondheid en toegang tot voorzieningen. Deze verschillen zijn hardnekkig en vragen om een andere aanpak: niet generiek, maar gebiedsgericht, met oog voor de specifieke kansen en opgaven van elke regio.

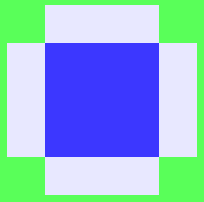
De kern van het NPVR is dat iedere regio ertoe doet en recht heeft op perspectief. Het programma richt zich op het doorbreken van stapeling van achterstanden en het versterken van brede welvaart in alle regio's. Dat vraagt om maatwerk, gerichte investeringen en structurele samenwerking tussen Rijk, provincies, gemeenten en maatschappelijke partners.

Regio Emmen is een van de gebieden die binnen het NPVR zijn geselecteerd op basis van brede welvaartsindicatoren. Dit plan bouwt voort op bestaande visies, beleidskaders, onderzoeken en samenwerkingsagenda's van de gemeenten Borger-Odoorn, Coevorden, Emmen en Hoogeveen, de provincie Drenthe en regionale samenwerkingsverbanden.
De daarin uitgevoerde participatietrajecten met inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties, onderwijsinstellingen en andere partners vormen een belangrijke basis voor de in dit plan beschreven opgaven, ambities en programmalijnen. Daarmee sluit het Plan van de Regio aan op reeds gevoerde gesprekken, gemaakte keuzes en bestaande samenwerkingen. We sluiten aan bij de landelijke kaders van het NPVR, maar vertalen deze naar de specifieke situatie, kracht en opgaven van onze regio.

Voor Regio Emmen betekent dit dat we werken aan een samenhangende aanpak van maatschappelijke, economische en ruimtelijke opgaven. Die opgaven zijn met elkaar verbonden en laten zich niet afzonderlijk oplossen. Daarom verbinden we bestaande initiatieven met nieuwe inzet en werken we over sectoren en bestuurslagen heen. In dit plan beschrijven we de belangrijkste kenmerken van de regio, de ontwikkelingen en opgaven die daarop afkomen, onze ambities en de programmalijnen die richting geven aan onze inzet. Daarbij volgen we de lijn die binnen het NPVR is meegegeven, met aandacht voor toekomstperspectief, opgaven, lopende trajecten en de manier waarop we samenwerken.

Het Plan van de Regio Emmen biedt daarmee een gedeeld kader voor de komende periode en vormt de basis voor de Uitvoeringsagenda 2027-2031. In de uitvoeringsagenda werken we de programmalijnen verder uit in prioriteiten, keuzes, doelen, acties, investeringen en concrete stappen, samen met gemeenten, provincie, Rijk en maatschappelijke partners.

2
Regio Emmen

Een regio in samenhang en beweging.

Een regio in samenhang en beweging

Regio Emmen is een regio waar verleden, heden en toekomst samenkomen. Een regio waar wordt gebouwd aan brede welvaart: een toekomst waarin mensen kunnen zeggen: hier kom ik weg, hier ben ik welkom, hier kom ik terug.

Regio Emmen laat zich het best omschrijven als Nederland in het klein. Hier komen zand en veen, stad en dorp, mens en natuur samen. De regio ligt strategisch in het zuidoosten van Drenthe, tussen de stedelijke netwerken van Groningen-Assen, Twente, Zwolle en grenzend aan de Duitse regio Nedersaksen. Daarbij vormt de verbinding met Regio Zwolle een belangrijke schakel tussen de verschillende regio's in Nederland. Via arbeidsmarkt-, onderwijs-, mobiliteits- en economische netwerken versterken verschillende regio's elkaars ontwikkelkracht. Op deze manier dragen zij gezamenlijk bij aan nationale opgaven op het gebied van wonen, bereikbaarheid en economische ontwikkeling.
Met verbindingen als de A28 (E232), de A37 (E233), de Hunebed Highway (N34), de ligging aan de spoorlijn Zwolle-Groningen en de Euroterminal Coevorden is de regio stevig verankerd in nationale en internationale netwerken richting Duitsland, Scandinavië en de rest van Europa. De komst van de Nedersaksenlijn versterkt deze positie verder, met een nieuwe hoogwaardige spoorverbinding tussen Groningen en Twente/Zwolle met veel potentie voor inwoners, onderwijs en economie.

Het landschap vormt de basis en de ruggengraat van de regio. De Hondsrug en het veen vertellen het verhaal van de ontstaansgeschiedenis: van de eerste bewoning op de hogere zandgronden, hoog en droog boven NAP, tot de grootschalige veenontginningen. Deze geschiedenis bracht een sterke gemeenschapszin en een cultuur van samen doen. Dat is vandaag nog zichtbaar in het naoberschap en de betrokkenheid van inwoners. Tegelijk ontstonden sociaaleconomische structuren die nog steeds doorwerken in verschillen in opleiding, werk en welvaart.

De regio heeft zich door de tijd heen meerdere keren opnieuw uitgevonden. Na de veenwinning volgde, met stimulans van het Rijk, een succesvolle industriële ontwikkeling. Ondanks economische veranderingen in de jaren '90 is de regio erin geslaagd zich opnieuw te positioneren. Vandaag beschikt Regio Emmen over één van de grotere industrieclusters van Nederland, het Noord-Nederlandse industriecluster, met een duidelijke focus op groene chemie, maakindustrie en technologische innovatie.

De kracht van de regio zit in de combinatie van ruimte, vakmanschap en een nuchtere mentaliteit van doeners. Er is ruimte om te wonen, werken en ondernemen. Maar ook om te vernieuwen, samen te werken en nieuwe oplossingen te ontwikkelen. Waar anderen beperkingen zien, ziet Regio Emmen kansen.

Waar anderen beperkingen zien, ziet Regio Emmen kansen.

Een regio die als geheel functioneert

De regio kent een aantal stedelijke kernen, tientallen middelgrote kernen en ruim honderd kleinere dorpen, linten en buitengebieden. Deze opbouw zorgt voor nabijheid en een sterke lokale identiteit, maar maakt ook dat bereikbaarheid en voorzieningen niet overal vanzelfsprekend zijn.

(Indicatief op basis van gemeentelijke indeling.)

Het dagelijks leven van inwoners stopt niet bij de grens van één kern of gemeente. Mensen wonen in de ene kern, werken of leren in een andere en maken gebruik van voorzieningen verspreid over de regio. Daardoor hebben ontwikkelingen in één kern direct effect op andere delen van de regio.

De regio heeft economisch een sterke basis. De maakindustrie heeft zich verbreed richting groene chemie, technologie en innovatie. Daarnaast beschikt Regio Emmen over een sterke positie in hoogwaardige logistiek en multimodale transportmogelijkheden. De combinatie van de Euroterminal Coevorden, de A28-A37-E233-corridor, de grensligging en de verbindingen richting Noord-Duitse havens biedt kansen voor slimme logistiek, circulaire ketens en duurzame supply chains.
De combinatie van open ruimte, cultuurhistorie en leefkwaliteit maakt de regio aantrekkelijk en biedt ruimte voor wonen, werken, natuur, energie en (verblijf)recreatie en toerisme.

Van regionale kracht naar nationale opgaven

Vanuit kracht werkt Regio Emmen aan één centrale ambitie: het verder ontwikkelen van brede welvaart voor huidige en toekomstige generaties. Dat betekent investeren in sterke gemeenschappen, toekomstbestendige werkgelegenheid, passende woningen, goede voorzieningen en een gezonde leefomgeving.
Deze ambitie staat niet op zichzelf. Nederland staat voor grote transities op het gebied van wonen, energie, zorg, onderwijs, arbeid en bereikbaarheid. Regio Emmen is niet alleen een regio met ruimte, maar ook een regio die ruimte kan bieden aan Nederland. De regio kan fungeren als complementair ontwikkelgebied voor de Randstad en Regio Zwolle, waar de druk op de woningmarkt, ruimte voor bedrijvigheid en bereikbaarheid steeds verder toeneemt. Door de uitstekende ontsluiting via de A28, A37, E233 en het spoor, de beschikbare ontwikkellocaties voor wonen en werken en de sterke economische basis, kan Regio Emmen een belangrijke bijdrage leveren aan een evenwichtiger ruimtelijke ontwikkeling van Nederland.

Nederland staat voor een grote woningbouwopgave en heeft nieuwe locaties nodig waar snel, slim en samenhangend gebouwd kan worden. Regio Emmen biedt precies die ruimte. Regio Emmen is klaar om groei actief te realiseren en bij te dragen aan een betere balans in Nederland. Met de propositie tot aanwijslocatie voor grootschalige woningbouw neemt de regio verantwoordelijkheid door tot 2050 maar liefst 30.000 woningen te realiseren, waarvan een groot deel al vóór 2040 kan worden gebouwd rond kernen en mobiliteitsknooppunten. Deze integrale opzet sluit naadloos aan bij de nationale ambitie om verstedelijking te concentreren rond OV-knooppunten en kan optimaal gebruik maken van bestaande en toekomstige infrastructuur.

Regio Emmen levert dus niet alleen een bijdrage, maar biedt ook oplossingen. De regio heeft ruimte voor die woningbouw, de energietransitie en verdere economische ontwikkeling. De sterke industrie, kennisbasis, landschappelijke kwaliteiten en beschikbare ruimte bieden kansen om meerdere nationale opgaven te verbinden aan regionale ontwikkeling. Het Rundedal wordt binnen de programmeringsafspraken in de regio gepositioneerd als de locatie voor grootschalige, toekomstbestendige bedrijvigheid. Door de ligging aan de grens en de intensieve samenwerking met Duitse gemeenten en regio's is Regio Emmen bovendien een natuurlijke schakel in internationale samenwerking.

Regio Emmen ziet zichzelf niet als een regio aan de rand van Nederland, maar als een regio met betekenis voor Nederland als geheel. De ruimte voor wonen, energie, industrie, innovatie en grensoverstijgende samenwerking maakt dat investeringen in de regio niet alleen bijdragen aan de brede welvaart van inwoners, maar ook aan de toekomst van Nederland als geheel. En door samenwerking tussen Rijk en regio op basis van wederkerigheid en gelijkwaardigheid, wordt regionale kracht verbonden aan nationale opgaven. In deze samenwerking ontstaat nationaal rendement.

Ruimte voor wonen. Ruimte voor ondernemen. Ruimte voor ontwikkeling.

3

Opgaven in een regio in verandering

Vier bovenliggende opgaven, negen beleidsthema's.

Dit hoofdstuk is gebaseerd op onze analyse van de onderzoeken, beleidsstukken en achtergrondrapporten die in de literatuurlijst zijn opgenomen. Door deze bronnen in samenhang te bekijken, wordt zichtbaar dat verschillende maatschappelijke, economische en ruimtelijke ontwikkelingen in Regio Emmen samenkomen in vier bovenliggende opgaven die bepalend zijn voor de toekomst van de regio. Binnen deze vier opgaven onderscheiden we negen beleidsthema's. Die maken scherper zichtbaar waar de vraagstukken in de praktijk landen en vormen de brug naar programmalijnen en de Uitvoeringsagenda 2027-2031.

1

Demografie: een regio in verandering

Deze bovenliggende opgave gaat over de structurele verandering van de bevolkingssamenstelling. Daarbinnen staat vooral de concrete opgave **demografische transitie** centraal: inspelen op vergrijzing, ontgroening, migratie, kleinere huishoudens en de ruimtelijke verschillen die hierdoor ontstaan binnen de regio. Deze opgave werkt direct door in wonen, zorg, voorzieningen, arbeidsmarkt en leefbaarheid.

2

Kansen en verschillen

Deze bovenliggende opgave gaat over het versterken van brede welvaart en het verkleinen van verschillen tussen inwoners, groepen en gebieden. Daarbinnen vallen drie concrete opgaven: **gezondheid en bestaanszekerheid, kansrijk opgroeien en ontwikkelen** en **arbeidsmarkt, economie en innovatie**. Samen richten zij zich op het doorbreken van sociaaleconomische achterstanden, het vergroten van onderwijs- en ontwikkelkansen, het beter benutten van arbeidspotentieel en het verbinden van economische ontwikkeling aan perspectief voor inwoners.

3

Nabijheid, beschikbaarheid en bereikbaarheid

Deze bovenliggende opgave gaat over de vraag of inwoners daadwerkelijk toegang hebben en houden tot wat zij nodig hebben in het dagelijks leven. Daarbinnen vallen vier concrete opgaven: **woon- en leefomgeving, voorzieningen en leefbaarheid, weerbaarheid en veiligheid** en **bereikbaarheid, mobiliteit en energie**. Samen gaan zij over passende woningen, vitale dorpen en wijken, klimaat en natuur, bereikbare voorzieningen, veiligheid, fysieke en digitale verbindingen en de energie-infrastructuur die mede bepaalt wat ruimtelijk, economisch en maatschappelijk mogelijk is.

4

Grenzen en barrières

Deze bovenliggende opgave gaat over het beter benutten van de ligging aan de Duitse grens. Daarbinnen staat de concrete opgave **grensoverstijgende samenwerking** centraal: het verbinden van kansen voor arbeidsmarkt, onderwijs, innovatie, mobiliteit, energie en voorzieningen aan beide kanten van de grens. Tegelijk vraagt dit om het verminderen van institutionele en praktische barrières, zoals verschillen in regelgeving, taal, diplomawaardering en organisatie van systemen.

Demografie: een regio in verandering

De bevolkingssamenstelling van de Regio Emmen verandert structureel. In alle gemeenten is sprake van vergrijzing, ontgroening en een groeiend aandeel kleinere huishoudens. Migratie heeft de bevolkingsdaling de afgelopen jaren deels geremd, maar neemt niet weg dat de samenstelling van de bevolking verandert. Deze ontwikkelingen zijn deels al zichtbaar en zetten zich naar verwachting de komende decennia voort, zoals ook blijkt uit regionale en landelijke prognoses.

Binnen de regio zijn duidelijke verschillen zichtbaar. In grotere kernen is de bevolkingsopbouw relatief gemengd, met nog instroom van jongeren en huishoudens in de werkende leeftijd. In kleinere dorpen en buitengebieden is de vergrijzing sterker zichtbaar en neemt het aandeel ouderen toe, terwijl het aantal kinderen en jongeren relatief afneemt.

Naast de leeftijdsopbouw verandert ook de huishoudensstructuur. Het aantal eenpersoonshuishoudens en huishoudens zonder kinderen groeit in de hele regio, maar concentreert zich vooral in de kleinere kernen en het buitengebied. Dit hangt samen met het langer zelfstandig wonen van ouderen en met het vertrek van jongere huishoudens naar grotere kernen of buiten de regio. In de grotere kernen is de huishoudensdynamiek groter, met meer doorstroming en een relatief groter aandeel gezinnen en jonge huishoudens.

Deze verschillen leiden tot een uiteenlopende bevolkingsdynamiek binnen de regio. Waar grotere kernen een meer wisselende en diverse bevolkingssamenstelling kennen, neemt in kleinere dorpen en buitengebieden de gemiddelde leeftijd toe en wordt de bevolkingsbasis smaller. Daarmee ontstaan ruimtelijke verschillen in bevolkingsopbouw die bepalend zijn voor hoe wonen, voorzieningen en dagelijks leven zich in de regio ontwikkelen.

Kansen en verschillen

De brede welvaart in de Regio Emmen laat een samenhangend maar ongelijk verdeeld beeld zien. Binnen de regio bestaan duidelijke verschillen en in vergelijking met andere delen van Nederland bevindt de regio zich op onderdelen vaker in een minder gunstige positie.

Op het gebied van welzijn en gezondheid laten de analyses zien dat ervaren gezondheid sterk samenhangt met leeftijd, inkomen en woonomgeving. In delen van de regio komen gezondheidsproblemen relatief vaker voor, met name waar de bevolking ouder is en waar sociaaleconomische omstandigheden minder gunstig zijn.

Ook de materiële welvaart laat duidelijke contrasten zien. Een deel van de huishoudens heeft voldoende financiële ruimte. Andere huishoudens hebben structureel moeite om rond te komen. Deze verschillen zijn binnen de regio zichtbaar, maar ook in vergelijking met andere delen van Nederland. Financiële kwetsbaarheid komt vaker voor bij huishoudens met een lager opleidingsniveau, een zwakkere positie op de arbeidsmarkt en in wijken of dorpen waar minder voorzieningen en kansen samenkomen. Dit sluit aan bij landelijke analyses van SCP en CBS naar armoede, inkomenspositie en brede

welvaart. Ook in het advies *Elke regio telt!* wordt gewezen op de stapeling van sociaaleconomische achterstanden en verschillen in toegang tot voorzieningen.

(Gebaseerd op o.a. analyses uit de Stand-van-de-Regio-Zuid-en-Oost-Drenthe-2024-1, de Regio Deal Zuid- en Oost-Drenthe II, de Monitor Brede Welvaart Drenthe 2024 en Accentueer het Verschil.)

De arbeidsmarkt in Zuid- en Oost-Drenthe kent een structurele mismatch tussen vraag en aanbod. Juist in sectoren die bepalend zijn voor de toekomstige ontwikkeling van de regio – zoals zorg, techniek, maakindustrie en energie – nemen de personeelstekorten toe.

De arbeidsmarktkrapte in Regio Emmen neemt verder toe. Er is sprake van een structureel negatieve arbeidsmarktbalans: de vraag naar arbeid overstijgt het beschikbare aanbod van werkzoekenden. Vooral in sectoren die cruciaal zijn voor de toekomst van de regio, zoals zorg, techniek, maakindustrie, logistiek en energie, zetten personeelstekorten de economische ontwikkeling en de uitvoerbaarheid van maatschappelijke opgaven onder druk. Tegelijkertijd sluit het beschikbare arbeidspotentieel niet altijd aan op deze groeiende vraag.

Tegelijkertijd beschikt niet iedereen over de kwalificaties of mogelijkheden om deze vacatures in te vullen. De uitstroom van jongeren en hoger opgeleiden versterkt deze ontwikkeling. Hierdoor komen economische groei, de kwaliteit van zorg en de uitvoering van maatschappelijke opgaven steeds vaker onder druk te staan, terwijl tegelijkertijd een deel van het arbeidspotentieel onbenut blijft.

Deze verschillen worden versterkt door armoede en kansenongelijkheid die van generatie op generatie kunnen doorwerken. In de regio groeien kinderen op in gezinnen met langdurige financiële problemen, een lagere opleiding en een minder gezonde leefomgeving. Funderend onderwijs speelt hierin een sleutelrol. Ontwikkelkansen, basisvaardigheden en toekomstperspectief worden namelijk al vroeg gevormd. Volgens landelijke analyses hebben deze kinderen een grotere kans op onderwijsachterstanden, het niet behalen van een startkwalificatie en een kwetsbare positie op de arbeidsmarkt. Intergenerationele armoede, gezondheidsachterstanden en beperkte arbeidsmarktkansen zijn daarmee hardnekkige patronen die elkaar kunnen versterken.
Verschillen in brede welvaart werken ook door naar de toekomst. Jongeren zonder startkwalificatie lopen meer risico op onzeker werk en een lager inkomen. Dit komt vaker voor bij jongeren die opgroeien in kwetsbare sociaaleconomische omstandigheden en in een omgeving met minder onderwijs- en ontwikkelkansen. Vertrouwen in instituties en toekomstperspectief hangen sterk samen met deze startpositie. Daarmee beïnvloeden zij ook de brede welvaart van volgende generaties.

Nabijheid, beschikbaarheid en bereikbaarheid

De kwaliteit van de woon- en leefomgeving heeft daar ook invloed op. Tevredenheid over wonen hangt samen met de kwaliteit van de woonomgeving en de nabijheid van voorzieningen. In grotere kernen zijn voorzieningen vaker beter bereikbaar. In kleinere dorpen en buitengebieden liggen sport, cultuur, zorg en onderwijs vaker op afstand en staat ook de beschikbaarheid van voorzieningen

vaker onder druk. Voor inwoners telt of een voorziening er daadwerkelijk is, of deze op een passende manier te bereiken is en of gebruik ervan haalbaar blijft. Een busverbinding of voorziening op afstand helpt onvoldoende wanneer kosten, beperkte beschikbaarheid, openingstijden of andere drempels deelname in de praktijk belemmeren.

Tegelijkertijd spelen lokale en regionale voorzieningen en initiatieven een belangrijke rol in het dagelijks leven. Naoberschap, lokale ondernemers en maatschappelijke initiatieven dragen bij aan leefbaarheid en sociale samenhang, met name in dorpen en kleinere kernen. Deze lokale dynamiek vraagt om een andere benadering dan regionale voorzieningen, maar vormt wel een essentiële basis onder brede welvaart in de regio.

Ook binnen de sociale samenhang zijn verschillen zichtbaar. Veel inwoners voelen zich betrokken en verbonden. Tegelijk komen eenzaamheid en minder vertrouwen in anderen vaker voor bij specifieke groepen. Dat geldt bijvoorbeeld voor alleenwonende ouderen en mensen in een kwetsbare sociaaleconomische positie. Ook het vertrouwen in instituties verschilt. Waar mensen perspectief ervaren en voorzieningen nabij zijn, is dat vertrouwen vaak sterker. Waar problemen zich opstapelen, staat dit vertrouwen juist vaker onder druk.

Weerbaarheid en veiligheid vormen daarbij een belangrijke randvoorwaarde. Geopolitieke spanningen zorgen voor een toenemende aandacht voor weerbaarheid van de regio. Landelijke en grensregio's zijn ook kwetsbaar voor ondermijnende criminaliteit, mede door leegstand, uitgestrektheid en beperkte zichtbaarheid. Ondermijning concentreert zich niet overal, maar waar dit voorkomt, tast ondermijning het gevoel van veiligheid, vertrouwen en leefbaarheid aan. Dit effect doet zich vaker voor in dorpen en wijken waar sociale en economische kwetsbaarheid al aanwezig is.

(Gebaseerd op o.a. SCP- en PBL-analyses en onderzoeken van RIEC/LIEC, waaruit blijkt dat ondermijning zich vaker manifesteert en grotere impact heeft in sociaaleconomisch kwetsbare gebieden.)

Regio Emmen staat bekend om zijn landschappelijke inrichting en heeft te maken met opgaven rondom het herstel van natuur en milieu (zoals stikstofreductie en biodiversiteit) en het klimaatbestendig maken van het gebied (klimaatadaptatie, bodemdaling). Ook het waarborgen van een duurzame drinkwatervoorziening en het verbeteren van de waterkwaliteit zijn belangrijke voorwaarden voor de kwaliteit van de woon- en leefomgeving.

Afstanden, beperkte mobiliteitsopties en financiële drempels maken het voor sommige inwoners lastiger om onderwijs, werk, zorg en voorzieningen te gebruiken. Deze beperkingen doen zich vooral voor in kleinere kernen en buitengebieden en raken inwoners zonder eigen vervoer of met beperkte middelen het sterkst. Toegang tot voorzieningen vertaalt zich daarmee direct in verschillen in deelname aan het dagelijks leven.

Regio Emmen heeft ruimte om te groeien en wil groeien om economische ontwikkeling aan te jagen en voorzieningen, leefbaarheid en bereikbaarheid in stand te houden. Met deze gewenste schaalsprong van 30.000 woning tot 2050 zal er rekening gehouden moeten worden met de eigen identiteit, maar zeker ook met de hier genoemde bovenliggende opgaven.

Grenzen en barrières

De ligging aan de Duitse grens beïnvloedt hoe inwoners wonen, werken, leren en voorzieningen gebruiken. CBS-grensstatistieken en regionale arbeidsmarktanalyses laten zien dat er sprake is van grenspendel en grensoverstijgende stromen, maar ook dat arbeid, onderwijs en voorzieningen over de grens nog beperkt worden benut. Juist hier ligt een belangrijke kans: de grens kan functioneren als verlengstuk van de regio, met een grotere arbeidsmarkt, bredere onderwijsroutes, meer kennisuitwisseling en extra ontwikkelkracht voor sectoren als techniek, maakindustrie, energie, zorg en zorgtechnologie.

Tegelijkertijd raakt de grens niet alleen aan arbeidsmarkt en onderwijs, maar ook aan fysieke netwerken zoals mobiliteit, logistiek en energie-infrastructuur. Daardoor is de Duitse grens voor Regio Emmen niet alleen een bestuurlijke of economische rand, maar een strategische verbinding met Nedersaksen, Duitsland en Noordwest-Europa. Het belangrijkste knelpunt is dat de grens institutioneel nog sterker aanwezig is dan geografisch. Verschillen in regelgeving, diplomawaardering, taal, belastingen, sociale zekerheid, onderwijsstructuren en organisatie van infrastructuur maken samenwerking complex, waardoor de mogelijkheden aan beide kanten van de grens nog onvoldoende als één samenhangend systeem worden benut.

4

Van bovenliggende opgaven naar programmalijnen

Van analyse naar uitvoering.

De analyse op de in het voorgaand hoofdstuk beschreven bovenliggende opgaven laat zien dat de verschillende maatschappelijke, economische en ruimtelijke vraagstukken waar Regio Emmen voor staat met elkaar verweven zijn, elkaar beïnvloeden en bepalend zijn voor het verbeteren van de brede welvaart. Dit is het fundament van de gezamenlijke koers van Regio Emmen: gericht werken aan brede welvaart, met keuzes die ruimtelijk, economisch en sociaal maatschappelijke ontwikkeling met elkaar verbinden.

Deze koers sluit nauw aan op de drie doelstellingen van het Nationaal Programma Vitale Regio's:

- Veilige en leefbare regio's,
- Een duurzaam en bereikbaar voorzieningenniveau en
- Een gezonde en kansrijke toekomst voor inwoners.

De bovenliggende opgaven raken meerdere dimensies van brede welvaart tegelijkertijd. Doorvertaling van de complexiteit en verwevenheid van deze opgaven in negen beleidsthema's van brede welvaart maakt de impact in praktijk expliciet zichtbaar, maakt inzichtelijk welke stakeholders betrokken zijn en bevordert daarmee een integrale gebiedsgerichte aanpak. Een dergelijke integrale werkwijze maakt het mogelijk om regionale uitdagingen doelgericht aan te pakken, kansen optimaal te benutten en te werken aan een toekomstbestendige regio waarin welvaart en welzijn voor huidige en toekomstige generaties centraal staan.

1 Demografische transitie
2 Gezondheid en bestaanszekerheid
3 Kansrijk opgroeien en ontwikkelen
4 Arbeidsmarkt, economie en innovatie
5 Woon- en leefomgeving
6 Voorzieningen en leefbaarheid
7 Bereikbaarheid, mobiliteit en energie
8 Grensoverstijgende samenwerking
9 Weerbaarheid en veiligheid

Deze beleidsthema's binnen brede welvaart staan niet los van elkaar. De woningbouwopgave, bereikbaarheid, economische ontwikkeling, klimaat, water en bodem en de kwaliteit van de leefomgeving komen daarin samen. De verbinding tussen al deze thema's bepaalt of inwoners kunnen wonen, werken, leren, reizen en deelnemen aan het dagelijks leven.

We gebruiken ruimtelijke en economische ontwikkelingen bewust als hefboom voor sociale opgaven. Waar we woningen bouwen, welke verbindingen we versterken en hoe we voorzieningen organiseren, bepaalt mede of inwoners toegang hebben tot zorg, onderwijs, cultuur, werk en ontmoeting. Fysieke keuzes zijn daarmee altijd ook keuzes over kansen, leefbaarheid en brede welvaart. Brede welvaart is het resultaat van een samenhangende ontwikkeling van economie, leefomgeving en samenleving. Juist waar deze elkaar versterken ontstaan duurzame oplossingen voor inwoners én voor de regio als geheel.

Ook energie vraagt in deze samenhang om aandacht. Energie-infrastructuur raakt aan woningbouw, bedrijvigheid, mobiliteit, ruimte en leefomgeving, en sluit door de grensligging aan bij de internationale verbindingen van de regio.

Om deze samenhang hanteerbaar te maken, werken we met drie programmalijnen:

- **Regio Emmen Innoveert,**
- **Regio Emmen Verbindt en**
- **Regio Emmen Leeft.**

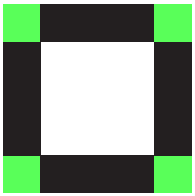
Deze lijnen brengen focus aan en helpen om keuzes te ordenen, maar zijn geen nieuwe hokjes waarin we denken of organiseren. De opgaven in de regio lopen dwars door de programmalijnen heen. Daarom blijven we steeds kijken naar de samenhang tussen de lijnen en naar de verbinding met andere beleidsthema's, opgaven, partners en ontwikkelingen in de regio.

De programmalijnen vormen samen de stap van analyse naar uitvoering. Ze laten zien waar we op inzetten, wat we daarmee willen oplossen en hoe dit bijdraagt aan de doelstellingen van het NPVR. In de volgende matrixen is deze samenhang op hoofdlijnen zichtbaar gemaakt. In de volgende hoofdstukken werken we per programmalijn uit welk toekomstbeeld we nastreven, welke opgaven daarbij centraal staan en welke inzet nodig is om brede welvaart in de regio duurzaam te versterken.

Brede welvaart vertaald in programmalijnen en doelstellingen NPVR

De drie programmalijnen van Regio Emmen blijven het uitgangspunt van dit plan. Zij geven weer hoe wij zelf onze opgaven ordenen en waarop wij gezamenlijk sturen. Tegelijkertijd sluiten deze programmalijnen aan op de drie overkoepelende doelstellingen van het Nationaal Programma Vitale Regio's (NPVR). Die doelstellingen vormen daarmee een overkoepelend kader waarbinnen onze eigen keuzes passen.

De volgende overzichtsmatrix ordent op hoofdlijnen hoe de programmalijnen van Regio Emmen zich verhouden tot de doelstellingen van het NPVR en bijdragen aan de 9 beleidsthema's. Daarmee ontstaat een eerste beeld van de inhoudelijke aansluiting tussen onze regionale koers en het landelijke kader. De matrix is nadrukkelijk geen definitieve indeling of verantwoordingsschema, maar een hulpmiddel om de samenhang tussen programmalijnen, doelstellingen en beleidsthema bespreekbaar te maken.

Beleidsthema’s

	Veilige en leefbare regio’s (Fysiek)	**Duurzaam en bereikbaar voorzieningenniveau** (Leef- & Bereikbaarheid)	**Gezonde en kansrijke toekomst** (Sociaal, Economie en Kennis)
Regio Emmen Innoveert	• Woon- en leefomgeving • Weerbaarheid en veiligheid	• Voorzieningen en leefbaarheid • Bereikbaarheid, mobiliteit en energie	• Demografische transitie • Arbeidsmarkt, economie en innovatie • Grensoverstijgend samenwerken
Regio Emmen Verbindt	• Gezondheid en bestaanszekerheid • Voorzieningen en leefbaarheid	• Bereikbaarheid, mobiliteit en energie • Grensoverstijgend samenwerken	• Gezondheid en bestaanszekerheid • Kansrijk opgroeien en ontwikkelen • Grensoverstijgend samenwerken
Regio Emmen Leeft	• Woon- en leefomgeving • Voorzieningen en leefbaarheid • Weerbaarheid en veiligheid	• Demografische transitie • Voorzieningen en leefbaarheid • Bereikbaarheid, mobiliteit en energie	• Gezondheid en bestaanszekerheid • Kansrijk opgroeien en ontwikkelen

De 9 beleidsthema’s verdeeld over de programmalijnen en NPVR-doelstellingen

5

De programmalijnen

Innoveert. Verbindt. Leeft.

We kijken vooruit naar een Regio Emmen waar inwoners goed kunnen wonen, werken, leren en leven. Een regio die voortbouwt op haar landschap, geschiedenis, gemeenschappen en economische kracht, en deze kwaliteiten inzet om de uitdagingen en kansen van morgen aan te pakken.

Brede welvaart vormt daarbij ons kompas. We kijken verder dan economische groei alleen en richten ons op alles wat bepalend is voor de kwaliteit van leven. Gezondheid, bestaanszekerheid, onderwijs, werk, bereikbaarheid, voorzieningen, sociale samenhang, cultuur, natuur en vertrouwen in de toekomst zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Samen bepalen zij of inwoners kansen ervaren en kunnen meedoen aan de samenleving.

Daarom benaderen we maatschappelijke, economische en ruimtelijke opgaven in samenhang. Keuzes op het gebied van woningbouw, bereikbaarheid, onderwijs, economie, leefomgeving en voorzieningen versterken elkaar en dragen gezamenlijk bij aan een aantrekkelijke en toekomstbestendige regio.

Wij vragen het Rijk om commitment op een integrale benadering van de parallel lopende processen rond het Nationaal Programma Vitale Regio's (NPVR), de Nota Ruimte, Industriecluster 5, de Nedersaksenlijn en de aanwijslocatie voor Nationaal Grootschalige Woningbouw in Regio Emmen. De samenhang tussen deze trajecten is cruciaal voor het realiseren van onze economische, ruimtelijke en maatschappelijke ambities. Door hierin gezamenlijk op te trekken, versterken we de brede welvaart en toekomstbestendigheid van de regio.

Deze aanpak krijgt vorm in drie samenhangende programmalijnen.

Regio Emmen Innoveert

versterkt de economische kracht van de regio door te investeren in innovatie, ondernemerschap, talentontwikkeling en een toekomstbestendige arbeidsmarkt. Daarmee creëren we kansen voor inwoners, bedrijven en kennisinstellingen.

Regio Emmen Verbindt

richt zich op bereikbaarheid, mobiliteit, energie en sociale verbinding. Door mensen, voorzieningen en netwerken beter met elkaar te verbinden, vergroten we de toegang tot onderwijs, werk, zorg, ontmoeting en maatschappelijke kansen.

Regio Emmen Leeft

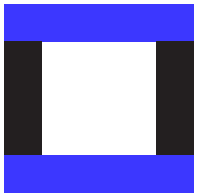
zet in op een aantrekkelijke woon- en leefomgeving, sterke voorzieningen, gezondheid, bestaanszekerheid en leefbaarheid. Zo bouwen we aan een regio waar inwoners prettig wonen, zich kunnen ontwikkelen en zich thuis voelen.

De drie programmalijnen versterken elkaar. Economische ontwikkeling vraagt om goede verbindingen en een aantrekkelijke leefomgeving. Sterke voorzieningen en leefbare gemeenschappen vragen om bereikbaarheid en kansen op werk. Bereikbaarheid en mobiliteit ondersteunen op hun beurt onderwijs, gezondheid, economie en participatie. Juist door deze samenhang te benutten vergroten we onze impact.

Binnen iedere programmalijn werken we vanuit een toekomstbeeld, benoemen we de belangrijkste opgaven en geven we richting aan onze inzet. Daarbij hebben we aandacht voor alle inwoners van de regio, met bijzondere aandacht voor groepen die sterker geraakt worden door maatschappelijke ontwikkelingen, zoals kinderen en jongeren, de beroepsbevolking, inwoners in kwetsbare situaties en ouderen.

In de Uitvoeringsagenda 2027-2031 vertalen we deze koers naar concrete keuzes, projecten en investeringen. Daarbij richten we ons op de opgaven waar samenwerking het grootste verschil kan maken.

Samen werken de drie programmalijnen aan één gezamenlijk doel: een regio waar inwoners kansen ervaren, zich verbonden voelen met hun omgeving en met vertrouwen kunnen bouwen aan hun toekomst.
Een regio waar mensen kunnen zeggen: **“Hier kom ik weg, hier ben ik welkom, hier kom ik terug.”**

PROGRAMMALIJN 1.

Regio Emmen Innoveert

Economie, onderwijs, talent en innovatie.

Toekomstbeeld

In 2050 is Regio Emmen een innovatieve en toekomstbestendige regio met een sterke economische positie in de hightech maakindustrie, groene chemie, energie, hoogwaardige logistiek & transport en zorg(technologie). Deze sectoren bouwen voort op bestaande kwaliteiten en bieden antwoorden op grote maatschappelijke opgaven, zoals de **(1) demografische transitie**, de energietransitie en de toenemende vraag naar strategische productiecapaciteit. We bouwen voort op bestaande kracht én spelen in op de grote opgaven van de toekomst.

Ondernemers, onderwijsinstellingen, maatschappelijke organisaties en overheden werken intensief samen aan innovatie, talentontwikkeling en economische groei. Rond de Greenwise Campus vormt zich een krachtig kennis- en innovatie-ecosysteem waar onderwijs, onderzoek en bedrijfsleven nieuwe kennis ontwikkelen en toepassen. Dit ecosysteem wordt versterkt door bestaande regionale initiatieven zoals de IT Hub, DOC33 en Het Logistiek Kennis Centrum. We verbinden mbo-, hbo- en wo-onderwijs, praktijkgericht onderzoek en doorlopende leer- en ontwikkelomgeving voor jongeren en professionals aan de economische ontwikkeling van de regio. Hierdoor ontstaat een aantrekkelijk leer-, werk- en vestigingsklimaat voor inwoners, studenten en bedrijven.

De regio biedt volop kansen om te leren, werken en ondernemen. Een sterke aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt versterkt de **(4) arbeidsmarkt, economie en innovatie** en helpt talent te behouden en aan te trekken. We bieden werk op verschillende opleidingsniveaus: van praktisch en technisch vakmanschap tot zorgberoepen, innovatieve maakindustrie en kennisintensieve banen. Tegelijk draagt economische ontwikkeling bij aan een aantrekkelijke **(5) woon- en leefomgeving** en sterke **(6) voorzieningen en leefbaarheid**.

Beschikbare zorg blijft een belangrijke voorziening. De toenemende zorgvraag door vergrijzing stimuleert innovatie in zorg en technologie. Nieuwe toepassingen, digitale ondersteuning en slimme samenwerkingsvormen versterken de kwaliteit en toegankelijkheid van zorg en creëren nieuwe economische kansen.

Goede verbindingen vormen een belangrijke randvoorwaarde voor duurzame economische groei. Investeringen in **(7) bereikbaarheid, mobiliteit en energie**, waaronder de Nedersaksenlijn en een toekomstbestendige energie-infrastructuur, versterken de positie van de regio voor inwoners, bedrijven en kennisinstellingen.

De grensligging biedt extra kansen voor **(8) grensoverstijgende samenwerking**. Door intensieve samenwerking met Duitse partners ontstaan nieuwe mogelijkheden voor grensoverstijgende onderwijs, arbeidsmarkt, innovatie en ondernemerschap.

We verankeren innovatie, verduurzaming en strategische productie sterker in de regio. Zo ontstaat ruimte voor groei van bestaande bedrijven en vestiging van nieuwe ondernemingen. Innovatie draagt daarmee niet alleen bij aan duurzame economische groei, maar ook aan de **(9) weerbaarheid en veiligheid** van de regio.

Regio Emmen ontwikkelt zich tot een veerkrachtige regio waar inwoners perspectief hebben, bedrijven kunnen groeien en talent ervoor kiest om zich duurzaam aan de regio te verbinden.

Opgaven

1

Versterken van economische structuur en innovatiekracht

Beleidsthema's: (4), (7) en (9)
We versterken de economische basis van de regio door te investeren in hightech maakindustrie, groene chemie, energie en zorg(technologie). Daarbij creëren we ruimte voor innovatie, ondernemerschap, verduurzaming en strategische economische activiteiten die bijdragen aan de weerbaarheid van Nederland en Europa. Met het Rundedal als potentiële ontwikkellocatie stimuleren we grootschalige, duurzame bedrijvigheid.

2

Ontwikkelen van talent en arbeidsmarkt

Beleidsthema's: (1) en (4)
We verbeteren de aansluiting tussen onderwijs, arbeidsmarkt en innovatie. Jongeren en professionals hebben voldoende mogelijkheden nodig om in de regio te leren, te werken en zich te blijven ontwikkelen. Doorlopende leerlijnen, praktijkgericht onderwijs en een leven lang ontwikkelen vergroten het arbeidspotentieel, versterken vakmanschap en ondersteunen talentbehoud en talentaantrekking.

3

Versterken van zorg en gezondheidstechnologie

Beleidsthema's: (1) en (4)
We verbinden zorg, technologie en economische ontwikkeling om de gevolgen van vergrijzing op te vangen. Innovatie draagt bij aan toegankelijke en organiseerbare zorg en biedt tegelijkertijd kansen voor werkgelegenheid en ondernemerschap. Zorg moet als voorziening beschikbaar en organiseerbaar blijven voor een veranderende bevolkingssamenstelling.

4

Versterken van grensoverstijgende samenwerking

Beleidsthema's: (4) en (8)
We benutten de kansen van de grensligging door belemmeringen voor leren, werken, ondernemen en innoveren weg te nemen. Hierdoor vergroten we de arbeidsmarkt, versterken we kennisuitwisseling en verhogen we de innovatiekracht van de regio.

5

Verbeteren van randvoorwaarden voor groei

Beleidsthema's: (5), (6) en (7)
We investeren in bereikbaarheid, energie-infrastructuur, werklocaties, huisvesting voor verschillende doelgroepen en een sterk voorzieningenniveau. Daarmee versterken we het vestigingsklimaat en de aantrekkelijkheid van de regio voor inwoners en bedrijven.

Regio Emmen Innoveert

	Veilige en leefbare regio's (Fysiek)	Duurzaam en bereikbaar voorzieningenniveau (Leef- & Bereikbaarheid)	Gezonde en kansrijke toekomst (Sociaal, Economie en Kennis)
Regio Emmen Innoveert	• 5. Woon- en leefomgeving • 9. Weerbaarheid en veiligheid	• 6. Voorzieningen en leefbaarheid • 7. Bereikbaarheid, mobiliteit en energie	• 1. Demografische transitie • 4. Arbeidsmarkt, economie en innovatie • 8. Grensoverstijgend samenwerken

De beleidsthema's verdeeld over deze programmalijn en NPVR-doelstellingen

provincie Drenthe

Zoeken

Actueel | Organisatie en bestuur | Loket | Wat doen we? | Contact

Regio Emmen definitief als initieerregio in Nota Ruimte van het Rijk

Gepubliceerd op 12 juni 2026

De minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening gaat de aangenomen motie van de Tweede Kamer uitvoeren en Regio Emmen in de definitieve Nota Ruimte aanmerken als initieerregio. Daarmee krijgt de regio prioriteit bij nationale programma's en extra ruimte voor woningbouw, versterking van de infrastructuur en economische ontwikkeling.

Regio Emmen zet samen met het Rijk in op een schaalsprong

De Regio Emmen – bestaande uit de gemeenten Hoogeveen, Coevorden, Borger-Odoorn, Emmen en provincie Drenthe – heeft met de Nedersaksenlijn, de strategische ligging aan de A37-E233 tussen Zwolle, Twente en Groningen, de komst van de Rijksuniversiteit Groningen naar de Greenwise Campus en een sterk industrie-, kennis- en landbouwprofiel een enorme groeipotentie. Die potentie heeft de minister Eleanor Boekholt-O'Sullivan onlangs tijdens haar werkbezoek ook persoonlijk ervaren.

Als initieerregio zet de Regio Emmen samen met het Rijk in op een schaalsprong door:

Over de regio Emmen

De Regio Emmen wordt gevormd door de gemeenten Hoogeveen, Coevorden, Borger-Odoorn en Emmen. De komst van de Nedersaksenlijn bevestigt de enorme groeipotentie van Regio Emmen voor grootschalige woningbouw, innovatie, (maak)industrie en onderwijs. Regio Emmen ligt centraal in Noordwest-Europa aan de Europese corridor A37-E233 en strategisch tussen de kennispoorten Zwolle, Twente en Groningen. Rijksuniversiteit Groningen heeft de intentie uitgesproken om onderwijs en onderzoeksactiviteiten bij Greenwise Campus in Emmen te realiseren. Dit versterkt het regionale kennis- en

Regio Emmen definitief als initieerregio in Nota Ruimte van het Rijk
provincie Drenthe

Emmen steekt 2,5 miljoen in actieplan voor circulaire economie. Afvalstoffen worden opnieuw ingezet als grondstof

Emmen Emmen zet een forse stap naar een economie waarin afvalstoffen steeds opnieuw worden ingezet als grondstof. De gemeente steekt vier jaar lang in totaal ruim 2,5 miljoen in een actieplan circulaire economie.

Entree van Getec Park in Emmen, onderdeel van Chemport Europe. © Foto: Jaspar Mouijn

Emmen steekt 2,5 miljoen in actieplan voor circulaire economie. Afvalstoffen worden opnieuw ingezet als grondstof
Dagblad van het Noorden

Onze inzet

Wij kiezen voor een duidelijke economische koers rond hightech maakindustrie, groene chemie, energie en zorg(technologie). Vanuit deze speerpunten versterken we innovatie, verduurzaming, werkgelegenheid en het verdienvermogen van de regio. Landbouw, vrijetijdseconomie en logistiek blijven van betekenis, maar worden vooral betrokken waar zij bijdragen aan de gekozen ontwikkelrichtingen, leefbaarheid en brede welvaart.

We bouwen verder aan het kennis- en innovatie-ecosysteem rond de Greenwise Campus en versterken de samenwerking tussen onderwijs, ondernemers, zorgorganisaties, maatschappelijke partners en overheden. Daarbij verbinden we onderwijs, onderzoek en praktijk aan de economische en maatschappelijke opgaven van de regio.

We investeren in talentontwikkeling door doorlopende leerlijnen, praktijkgericht leren en een leven lang ontwikkelen. Zo bieden we inwoners kansen om zich te ontwikkelen en vergroten we de beschikbaarheid van gekwalificeerd personeel voor kansrijke sectoren. Wij bouwen voort op de regionale arbeidsmarktinfrastructuur en geven uitvoering aan de gezamenlijke meerjarenagenda voor de arbeidsmarkt. Zo versterken we de aansluiting tussen onderwijs, arbeidsmarkt en economische ontwikkeling en zorgen we voor voldoende talent en menskracht om de transities en groeiopgaven van Regio Emmen mogelijk te maken.

Daarnaast versterken we de samenwerking met Duitse partners en zetten we ons in voor het wegnemen van grensbelemmeringen. Hierdoor ontstaan meer mogelijkheden voor onderwijs, werk, ondernemerschap en innovatie binnen één grensoverstijgende regio.
We verkennen ook de kansen van samenwerking met Defensie waar deze bijdragen aan innovatie, kennisontwikkeling, economische groei en de **(9) weerbaarheid en veiligheid** van de regio.
Zo werken we aan een regio die aantrekkelijk is om te wonen, leren, werken en ondernemen, waar economische ontwikkeling hand in hand gaat met brede welvaart, leefbaarheid en toekomstperspectief voor huidige en toekomstige generaties.

In de volgende matrix geven we aan wat onze inzet zal zijn om binnen de programmalijn Regio Emmen Innoveert de bijbehorende opgaven aan te pakken.

Onze inzet

	Veilige en leefbare regio's (Fysiek)	**Duurzaam en bereikbaar voorzieningenniveau** (Leef- & Bereikbaarheid)	**Gezonde en kansrijke toekomst** (Sociaal, Economie en Kennis)
Regio Emmen Innoveert	• Ruimte voor economie in de regio • Ruimte specifiek voor grootschalige vestigers op het Rundedal • Ruimte voor Defensie faciliteren	• Bereikbaarheid verbeteren voor economie, wonen en voorzieningen • Beschikbaarheid toekomstbestendige voorzieningen verbeteren	• Kennis en Innovatie-ecosysteem versterken • Economische clusters benutten voor verduurzaming • Arbeidspotentieel beter benutten • Jongeren en talent behouden en aantrekken • Grensoverstijgende samenwerking versterken • Grensoverstijgend leren en werken stimuleren • Samenhangende ontwikkelrichting Zorg

Onze inzet

PROGRAMMALIJN 2.

Regio Emmen Verbindt

Bereikbaarheid, mobiliteit, energie en sociale verbinding.

Toekomstbeeld

In 2050 is Regio Emmen een regio waar inwoners, voorzieningen en netwerken sterk met elkaar verbonden zijn. Dorpen, wijken en steden vormen samen één samenhangend netwerk waarin mensen toegang hebben tot onderwijs, werk, zorg, voorzieningen en ontmoeting. Verbinding gaat daarbij over fysieke bereikbaarheid én over de mogelijkheid om volwaardig deel te nemen aan de samenleving.

Naoberschap en gemeenschapskracht vormen een belangrijke basis onder de regio. Inwoners voelen zich betrokken bij hun omgeving, ontmoeten elkaar en weten ondersteuning te vinden wanneer dat nodig is. Sterke sociale netwerken dragen daarmee bij aan **(2) gezondheid en bestaanszekerheid** en versterken de sociale samenhang binnen dorpen, wijken en steden.

Kinderen en jongeren profiteren van goede verbindingen tussen onderwijs, sport, cultuur en maatschappelijke voorzieningen. Hierdoor ontstaan meer kansen om talenten te ontwikkelen en mee te doen aan de samenleving. Bereikbaarheid en toegankelijkheid vormen daarmee een belangrijke voorwaarde voor **(3) kansrijk opgroeien en ontwikkelen**.

Regio Emmen heeft zich ontwikkeld tot een multimodaal knooppunt tussen Noord-Nederland, Oost-Nederland en Duitsland. De gemeenten bouwen voort op hun mobiliteitsvisies en werken volgens het STOMP-principe, waarbij lopen, fietsen, openbaar vervoer, deelmobiliteit en autoverkeer elkaar versterken. Zo geven we invulling aan **(7) bereikbaarheid, mobiliteit en energie** en vergroten we de toegang tot werk, onderwijs, zorg en voorzieningen.

De Nedersaksenlijn, bestaande spoorlijnen en de A28-A37-E233 corridor versterken de verbindingen binnen de regio en met Duitsland en Noord-Europa. Rond stations en knooppunten komen onderwijs, voorzieningen, werkgelegenheid en ontmoeting samen. Hierdoor versterken investeringen in mobiliteit ook **(6) voorzieningen en leefbaarheid**. Deze verbindingen zijn niet alleen van belang voor inwoners, maar versterken ook de positie van Regio Emmen als logistieke draaischijf tussen Nederland, Duitsland en Noordwest-Europa. Hierdoor ontstaan kansen voor duurzame goederenstromen, innovatieve logistieke dienstverlening en nieuwe werkgelegenheid.

De ligging aan de Duitse grens biedt extra mogelijkheden voor **(8) grensoverstijgende samenwerking**. Samenwerking op het gebied van mobiliteit, onderwijs, zorg, cultuur en voorzieningen vergroot de ontwikkelkansen voor inwoners en versterkt de positie van Regio Emmen als schakel tussen Nederland en Duitsland.

Daarnaast heeft Regio Emmen zich ontwikkeld tot een belangrijk energieknooppunt tussen Nederland en Duitsland. Slimme energienetwerken, opslag en grensoverstijgende infrastructuur ondersteunen mobiliteit, voorzieningen en maatschappelijke ontwikkeling. Daarmee draagt de regio bij aan een betrouwbare energievoorziening en een sterk verbonden Noordwest-Europa.

Zo ontwikkelt Regio Emmen zich tot een regio waarin bereikbaarheid, voorzieningen, sociale verbindingen en samenwerking de basis vormen voor brede welvaart en gelijke kansen voor huidige en toekomstige generaties.

Opgaven

1

Vergroten van toegang tot maatschappelijke voorzieningen

Beleidsthema's: (2), (3) en (6)
Bereikbaarheid bepaalt in toenemende mate of inwoners kunnen deelnemen aan het dagelijks leven. In een landelijke regio met grote afstanden en verspreide kernen is bereikbaarheid niet vanzelfsprekend. De opgave is om onderwijs, zorg, voorzieningen, sport, cultuur en ontmoeting voor alle inwoners toegankelijk te houden, ongeacht woonplaats of persoonlijke omstandigheden.

2

Versterken van sociale verbinding en gemeenschapskracht

Beleidsthema's: (2) en (6)
Sterke gemeenschappen dragen bij aan gezondheid, welzijn en participatie. De opgave is om ontmoeting, naoberschap en maatschappelijke betrokkenheid te versterken en eenzaamheid en uitsluiting terug te dringen, met name bij groepen en gebieden waar sociale en economische kwetsbaarheid samenkomen.

3

Benutten van verbindingen als dragers van ontwikkeling

Beleidsthema's: (3), (6) en (7)
Nieuwe en bestaande verbindingen bieden kansen voor meer dan bereikbaarheid alleen. De opgave is om de Nedersaksenlijn, stationsgebieden en andere strategische verbindingen te benutten voor de ontwikkeling van onderwijs, voorzieningen, werkgelegenheid en leefbare kernen.

4

Ontwikkelen van een toekomstbestendige mobiliteitsmix

Beleidsthema: (7)
De omvang van de regio en de verspreide ligging van voorzieningen vragen om een mobiliteitssysteem dat aansluit bij het dagelijks leven van inwoners. De opgave is om lopen, fietsen, openbaar vervoer, deelmobiliteit, doelgroepenvervoer en autoverkeer beter met elkaar te verbinden en daarmee de keuzevrijheid en bereikbaarheid te vergroten.

5

Versterken van grensoverstijgende en energieverbindingen

Beleidsthema's: (7) en (8)
De ligging tussen Nederland en Duitsland biedt kansen voor samenwerking op het gebied van mobiliteit, energie,

onderwijs en voorzieningen. De opgave is om deze verbindingen verder te versterken en de regio uit te bouwen tot een strategische schakel binnen Noordwest-Europa.

Regio Emmen Verbindt

	Veilige en leefbare regio's (Fysiek)	Duurzaam en bereikbaar voorzieningenniveau (Leef- & Bereikbaarheid)	Gezonde en kansrijke toekomst (Sociaal, Economie en Kennis)
Regio Emmen Verbindt	• 2. Gezondheid en bestaanszekerheid • 6. Voorzieningen en leefbaarheid	• 7. Bereikbaarheid, mobiliteit en energie • 8. Grensoverstijgend samenwerken	• 2. Gezondheid en bestaanszekerheid • 3. Kansrijk opgroeien en ontwikkelen • 8. Grensoverstijgend samenwerken

De beleidsthema's verdeeld over deze programmalijn en NPVR-doelstellingen

ruimte en milieu · nieuws

‘De Nedersaksenlijn gaat er komen’

Demissionair staatssecretaris Thierry Aartsen gaf maandag in Emmen het startsein voor onderzoeken die moeten leiden tot de Nedersaksenlijn.

ANP · 6 oktober 2025

- Shutterstock

Het papierwerk voor de Nedersaksenlijn kan beginnen. Demissionair staatssecretaris Thierry Aartsen (Openbaar Vervoer) heeft maandag in Emmen het startsein gegeven voor de eerste onderzoeken die uiteindelijk moeten leiden tot de spoorlijn

Vacatures

Manager Financieel Beheer
Gemeente Gooise Meren

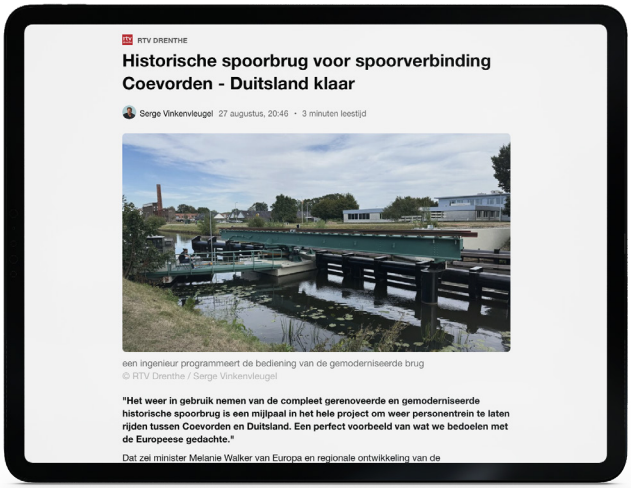
Clustermanager Omgeving & Strategie
JS Consultancy in opdracht van Waterschap De Dommel

Strategisch adviseur Ruimtelijk Domein
Gemeente Purmerend

Bekijk alle vacatures →

Kennispartners

‘De Nedersaksenlijn gaat er komen’
Binnenlands Bestuur

RTV DRENTHE

Historische spoorbrug voor spoorverbinding Coevorden - Duitsland klaar

Serge Vinkenvleugel 27 augustus, 20:46 • 3 minuten leestijd

een ingenieur programmeert de bediening van de gemoderniseerde brug
© RTV Drenthe / Serge Vinkenvleugel

"Het weer in gebruik nemen van de compleet gerenoveerde en gemoderniseerde historische spoorbrug is een mijlpaal in het hele project om weer personentrein te laten rijden tussen Coevorden en Duitsland. Een perfect voorbeeld van wat we bedoelen met de Europeese gedachte."

Dat zei minister Melanie Walker van Europa en regionale ontwikkeling van de

Historische spoorbrug voor spoorverbinding Coevorden - Duitsland klaar
RTV Drenthe

Onze inzet

We werken aan een samenhangende mobiliteitsaanpak die past bij een landelijke regio met grote afstanden en verspreide kernen. Wij investeren in verbindingen die inwoners toegang geven tot onderwijs, werk, zorg, voorzieningen en maatschappelijke netwerken. Daarbij benaderen we bereikbaarheid als een brede opgave waarin mobiliteit, leefbaarheid, gezondheid en participatie samenkomen.

We ontwikkelen een samenhangende mobiliteitsaanpak gebaseerd op het STOMP-principe. Openbaar vervoer, fietsverbindingen, deelmobiliteit, mobiliteitshubs, doelgroepenvervoer en autoverkeer versterken elkaar en bieden inwoners passende mobiliteitskeuzes.

De Nedersaksenlijn vormt daarbij een belangrijke aanjager van ontwikkeling. Rond stations en knooppunten verbinden we bereikbaarheid met onderwijs, voorzieningen, werkgelegenheid en gebiedsontwikkeling. Rijk en regio werken de komende jaren langs de lijn van het toekomstperspectief hoofdwegennet (TPHWN) aan het in kaart brengen van de regionale opgaven op het hoofdwegennet. De inzet vanuit Regio Emmen is het versterken van de regionale en internationale bereikbaarheid via de A28-A37-E233 corridor.

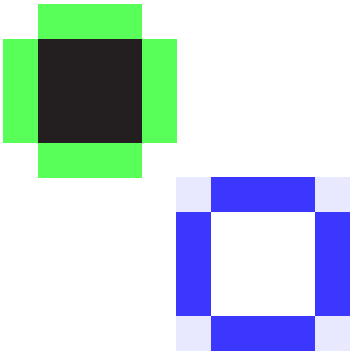
Daarnaast investeren we in een toekomstbestendige energie-infrastructuur. We zetten in op slimme netwerken, opslag, grensoverstijgende samenwerking en een betere benutting van bestaande energieverbindingen. Daarmee ondersteunen we de energietransitie en versterken we de ontwikkelkracht van de regio.

Naast fysieke verbindingen investeren we in sociale verbinding. We stimuleren ontmoeting, samenwerking en gemeenschapskracht in dorpen en wijken. Samen met inwoners, maatschappelijke organisaties en overheden versterken we sociale netwerken die bijdragen aan gezondheid, participatie en het voorkomen van uitsluiting.

Ook bouwen we verder aan grensoverstijgende samenwerking met Duitse partners. Door verbindingen tussen onderwijs, mobiliteit, zorg, cultuur en voorzieningen te versterken, vergroten we de kansen voor inwoners en ontwikkelen we Regio Emmen verder als verbindende schakel tussen Nederland en Duitsland.

Zo werken we aan een regio waarin afstanden minder bepalend zijn voor kansen en waarin inwoners, voorzieningen en netwerken optimaal met elkaar verbonden zijn.

Op de volgende pagina geven we aan wat onze inzet zal zijn om binnen de programmalijn Regio Emmen Verbindt de bijbehorende opgaven aan te pakken.

Onze inzet

	Veilige en leefbare regio's (Fysiek)	**Duurzaam en bereikbaar voorzieningenniveau** (Leef- & Bereikbaarheid)	**Gezonde en kansrijke toekomst** (Sociaal, Economie en Kennis)
Regio Emmen Verbindt	• Leefbaarheid vergroten via verbindingen • Ruimte voor ontmoeting creëren.	• Bereikbaarheid van lokale en regionale voorzieningen, werk en onderwijs verbeteren • Mobiliteitsmix verbeteren • Nieuwe en bestaande (internationale) verbindingen strategisch beter benutten • Beschikbaarheid toekomstbestendige voorzieningen verbeteren	• Bereikbaarheid en beschikbaarheid van onderwijs, werk en zorg vergroten • Deelname aan het dagelijks leven stimuleren • Grensoverstijgende verbindingen versterken

De benodigde interventies binnen Regio Emmen Verbindt

PROGRAMMALIJN 3.

Regio Emmen Leeft

Wonen, leefomgeving, voorzieningen en gezondheid.

Toekomstbeeld

In 2050 is Regio Emmen een groene, gezonde, veilige en aantrekkelijke regio om te wonen en te leven. De kwaliteit van leven staat centraal. Met ruimte, natuur, landschap en sterke gemeenschappen als fundament bouwen we aan een leefomgeving waar inwoners van alle leeftijden prettig wonen, elkaar ontmoeten en perspectief ervaren.

De regio speelt actief in op de **(1) demografische transitie**. Door vergrijzing, veranderende huishoudens en een veranderende bevolkingssamenstelling groeit de behoefte aan passende woningen, toegankelijke voorzieningen en leefomgevingen die zelfstandig en gezond leven ondersteunen. Wonen, zorg, voorzieningen en mobiliteit ontwikkelen zich daarom in samenhang.

Een gezonde leefomgeving draagt bij aan **(2) gezondheid en bestaanszekerheid**. Inwoners hebben toegang tot zorg, ondersteuning, sport, cultuur en recreatie. Door gezondheid, bestaanszekerheid en preventie met elkaar te verbinden, ontstaat meer ruimte voor eigen regie, participatie en welzijn.

Kinderen en jongeren groeien op in een omgeving die talentontwikkeling stimuleert. Onderwijs, sport, cultuur, natuur en ontmoeting vormen samen de basis voor **(3) kansrijk opgroeien en ontwikkelen**, zodat iedere inwoner kansen krijgt om zich te ontplooien.

De woningbouwopgave benutten we om de kwaliteit van de **(5) woon- en leefomgeving** te versterken. Nieuwe woningen sluiten aan bij verschillende levensfasen en woonwensen en worden zorgvuldig ingepast in landschap, natuur en bestaande kernen. Klimaatadaptatie, biodiversiteit, erfgoed en ruimtelijke kwaliteit vormen hierbij belangrijke uitgangspunten.

Sterke dorpen en wijken vragen om goede **(6) voorzieningen en leefbaarheid**. Scholen, zorgvoorzieningen, sportaccommodaties, culturele voorzieningen en ontmoetingsplekken vormen het sociale hart van gemeenschappen. Door voorzieningen toekomstbestendig te organiseren, blijven kernen aantrekkelijk voor huidige en nieuwe inwoners.

Goede verbindingen ondersteunen het dagelijks leven. Investeringen in **(7) bereikbaarheid, mobiliteit en energie** zorgen ervoor dat woningen, werk, onderwijs, zorg en voorzieningen goed bereikbaar blijven. Daarbij versterken duurzame mobiliteitsoplossingen en een toekomstbestendige energievoorziening de leefbaarheid van de regio.

Een veilige leefomgeving vormt een belangrijke voorwaarde voor brede welvaart. Daarom investeren we in **(9) weerbaarheid en veiligheid**, zodat inwoners, organisaties en gemeenschappen beter voorbereid zijn op maatschappelijke, economische, digitale en fysieke uitdagingen.

Zo ontwikkelt Regio Emmen zich tot een regio waar kwaliteit van leven, sterke gemeenschappen en toekomstperspectief bijdragen aan brede welvaart voor huidige en toekomstige generaties.

Opgaven

1

Versterken van kwaliteit van wonen en leven

Beleidsthema's: (1), (5), (6) en (7)
We zorgen voor een woningvoorraad die aansluit bij verschillende levensfasen, huishoudens en woonwensen. Tegelijk versterken we de kwaliteit van dorpen, wijken en kernen door wonen, leefomgeving, voorzieningen, bereikbaarheid en klimaatadaptatie integraal te ontwikkelen.

2

Behouden en versterken van identiteit

Beleidsthema's: (5) en (6)
We verbinden ruimtelijke ontwikkeling aan de kwaliteiten die Regio Emmen onderscheiden. Natuur, landschap, cultuurhistorie, erfgoed en de eigen identiteit van dorpen, wijken en buitengebieden vormen belangrijke dragers van leefbaarheid, verbondenheid en aantrekkelijkheid. Nieuwe ruimtelijk-economische ontwikkelingen versterken deze kwaliteiten en bouwen voort op de identiteit van de regio. Ook bij de ontwikkeling van het Rundedal verbinden we bedrijvigheid aan herstel van natuur, milieu en leefomgeving.

3

Creëren van ruimte voor ontmoeting en gemeenschapsvorming

Beleidsthema's: (2), (3) en (6)
We versterken voorzieningen, maatschappelijke functies, cultuur en ontmoetingsplekken die bijdragen aan sociale samenhang. Door inwoners met elkaar te verbinden, vergroten we gezondheid, participatie en leefbaarheid.

4

Vergroten van kansen en doorbreken van generaties van achterstand

Beleidsthema's: (2) en (3)
Armoede, gezondheidsachterstanden, beperkte ontwikkelkansen en een kwetsbare positie op de arbeidsmarkt kunnen elkaar versterken en van generatie op generatie doorwerken. We pakken vraagstukken rond gezondheid, bestaanszekerheid, onderwijs, opvoeden, opgroeien en maatschappelijke participatie in samenhang aan. Daarmee vergroten we ontwikkelkansen, versterken we eigen regie en creëren we meer toekomstperspectief voor inwoners.

5

Versterken van weerbaarheid en veiligheid

Beleidsthema: (9)
Weerbaarheid en veiligheid zijn een belangrijke randvoorwaarde. Geopolitieke spanningen zorgen voor een toenemende aandacht voor weerbaarheid van grensregio's. We vergroten de fysieke, sociale en digitale weerbaarheid van de regio. Daarbij besteden we aandacht aan ondermijnende criminaliteit, maatschappelijke spanningen, crisisbeheersing, klimaatrisico's en een veilige leefomgeving voor inwoners.

Regio Emmen Leeft

	Veilige en leefbare regio's (Fysiek)	**Duurzaam en bereikbaar voorzieningenniveau** (Leef- & Bereikbaarheid)	**Gezonde en kansrijke toekomst** (Sociaal, Economie en Kennis)
Regio Emmen Leeft	• 5. Woon- en leefomgeving • 6. Voorzieningen en leefbaarheid • 9. Weerbaarheid en veiligheid	• 1. Demografische transitie • 6. Voorzieningen en leefbaarheid • 7. Bereikbaarheid, mobiliteit en energie	• 2. Gezondheid en bestaanszekerheid • 3. Kansrijk opgroeien en ontwikkelen

De beleidsthema's verdeeld over deze programmalijn en NPVR-doelstellingen

Onze inzet

Wij werken aan een regio waar kwaliteit van leven centraal staat. Samen met gemeenten, provincie, woningcorporaties, maatschappelijke organisaties, onderwijsinstellingen, zorgaanbieders en inwoners investeren we in een gezonde, veilige en aantrekkelijke leefomgeving.

We realiseren voldoende en passende woningen voor verschillende doelgroepen en levensfasen. Daarbij combineren we woningbouw met verduurzaming, klimaatadaptatie, bereikbaarheid, energie, natuur en ruimtelijke kwaliteit. Nieuwe ontwikkelingen versterken bestaande dorpen en wijken en dragen bij aan een toekomstbestendige **(5) woon- en leefomgeving**.

Regio Emmen beschikt over de ruimte, de plannen en de uitvoeringskracht om substantieel bij te dragen aan de nationale woningbouwopgave. Samen met het Rijk zetten we in op versnelling van woningbouw en investeren we tegelijkertijd in leefbaarheid, bereikbaarheid en voorzieningen.

Bij woningbouw, herstructurering en verduurzaming werken we volgens de uitgangspunten van ruimtelijke kwaliteit en water en bodem sturend. Zo versterken investeringen zowel de woningvoorraad als het landschap, de identiteit en de klimaatbestendigheid van de regio.

We versterken de sociale basis van dorpen en wijken door voorzieningen, cultuur, maatschappelijke functies en ontmoetingsplekken bereikbaar en toegankelijk te houden. Waar traditionele voorzieningen onder druk staan, ontwikkelen we nieuwe samenwerkingsvormen die bijdragen aan **(6) voorzieningen en leefbaarheid**.

Daarnaast zetten we in op een integrale aanpak van armoede, gezondheid, bestaanszekerheid en kansengelijkheid. Door wonen, onderwijs, zorg, werk, schuldenaanpak, opvoeden en opgroeien met elkaar te verbinden, vergroten we de ontwikkelkansen en het toekomstperspectief van inwoners. Ook investeren we in bereikbaarheid, duurzame energie en een veilige leefomgeving. Daarmee ondersteunen we de kwaliteit van het dagelijks leven en versterken we de **(9) weerbaarheid en veiligheid** van inwoners, bedrijven en gemeenschappen.

Zo bouwen we aan een regio waar inwoners prettig wonen, gezond leven, zich veilig voelen en volop kansen hebben om zich te ontwikkelen. Kwaliteit van leven, sterke gemeenschappen en toekomstperspectief vormen samen de basis voor brede welvaart in Regio Emmen.

Hierna geven we aan wat onze inzet zal zijn om binnen de programmalijn Regio Emmen Leeft de bijbehorende opgaven aan te pakken.

Onze inzet

	Veilige en leefbare regio's (Fysiek)	Duurzaam en bereikbaar voorzieningenniveau (Leef- & Bereikbaarheid)	Gezonde en kansrijke toekomst (Sociaal, Economie en Kennis)
Regio Emmen Leeft	• Toekomstbestendige en passende woningvoorraad realiseren • Woon- en leefkwaliteit in dorpen en wijken versterken • Ondermijning aanpakken • Klimaatbestendige leefomgeving realiseren • Herstel natuur en milieu	• Voorzieningen in dorpen en wijken behouden en versterken • Beschikbaarheid en betrouwbaarheid overheid verbeteren • Verschraling van voorzieningen voorkomen • Demografische transitie omkeren	• Armoede en kansenongelijkheid doorbreken • Gezondheid, vitaliteit en bestaanszekerheid verbeteren • Woonzorgbehoefte optimaliseren

Hbo-verpleegkunde in Emmen om zorgmedewerkers in de regio te houden (en te krijgen)
RTV Drenthe

2026 wordt het jaar van de waarheid voor de Zonneroute A37
RTV Drenthe

Samenwerking met het Rijk

Nationale opgaven verbonden aan regionale kansen.

De opgaven van Regio Emmen vragen om een gezamenlijke inzet van gemeenten, provincies, maatschappelijke organisaties, onderwijsinstellingen, ondernemers en het Rijk. Veel vraagstukken op het gebied van wonen, economie, bereikbaarheid, energie, gezondheid en leefbaarheid raken direct aan nationale beleidsdoelen. Daarom werken we vanuit een partnerschap met de betrokken ministeries aan een samenhangende aanpak voor de regio.

De kracht van Regio Emmen ligt daarbij in het verbinden van nationale opgaven aan regionale kansen. Door investeringen, beleid en uitvoering op elkaar af te stemmen, versterken we zowel de ontwikkeling van de regio als de bijdrage die Regio Emmen levert aan de brede welvaart, economische kracht en weerbaarheid van Nederland.

Regio Emmen Innoveert

Binnen **Regio Emmen Innoveert** werken we samen met het ministerie van **Economische Zaken (EZ)** aan een toekomstbestendige economie, innovatiekracht en versterking van strategische sectoren zoals de hightech maakindustrie, groene chemie, energie en zorgtechnologie. Met het ministerie van **Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening (VRO)** verbinden we economische ontwikkeling aan ruimte voor wonen, werken en bedrijvigheid.

De samenwerking met het ministerie van **Defensie** richt zich op weerbaarheid, kennisontwikkeling, innovatie en economische kansen. Met het ministerie van **Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK)** werken we aan sterke regio's en een evenwichtige ontwikkeling van Nederland. Het ministerie van **Infrastructuur en Waterstaat (I&W)** is een belangrijke partner voor bereikbaarheid en infrastructuur, terwijl het ministerie van **Klimaat en Groene Groei (KGG)** betrokken is bij energie, verduurzaming en de energietransitie.

Daarnaast werken we samen met het ministerie van **Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW)** aan arbeidsmarktontwikkeling en talentbenutting en met het ministerie van **Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW)** aan onderwijs, campusontwikkeling, kennisontwikkeling en talentontwikkeling als basis voor een sterke regionale economie.

Regio Emmen Verbindt

Binnen **Regio Emmen Verbindt** staat de samenwerking met het ministerie van **Infrastructuur en Waterstaat (I&W)** centraal. Samen werken we aan bereikbaarheid, een toekomstbestendige mobiliteitsmix, de ontwikkeling van de Nedersaksenlijn, de versterking van de A37, N34 en E233 en de verbinding tussen mobiliteit, leefbaarheid en ruimtelijke ontwikkeling.

Met het ministerie van **Klimaat en Groene Groei (KGG)** werken we aan een robuuste energie-infrastructuur, grensoverstijgende energienetwerken en een toekomstbestendig energiesysteem. Het ministerie van **Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK)** ondersteunt de versterking van regionale samenwerking en brede welvaart.

Daarnaast werken we samen met het ministerie van **Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW)**, het

ministerie van **Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS)** en het ministerie van **Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW)** om de toegang tot onderwijs, zorg, voorzieningen en maatschappelijke participatie te versterken. Ook de grensoverstijgende samenwerking met Duitsland vraagt om nauwe betrokkenheid van verschillende departementen (o.a. **GROS**) en partners.

Regio Emmen Leeft

Binnen **Regio Emmen Leeft** werken we samen met het ministerie van **Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening (VRO)** aan woningbouw, ruimtelijke kwaliteit en een aantrekkelijke woon- en leefomgeving. Met het ministerie van **Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS)** zetten we in op gezondheid, preventie, zorg en welzijn.

Het ministerie van **Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW)** is een belangrijke partner bij vraagstukken rond bestaanszekerheid, participatie en gelijke kansen. Samen met het ministerie van **Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW)** versterken we de ontwikkelkansen van kinderen en jongeren en de rol van cultuur in leefbaarheid en gemeenschapsvorming.

Daarnaast werken we met het ministerie van **Infrastructuur en Waterstaat (I&W)** aan bereikbaarheid, duurzame mobiliteit en een gezonde leefomgeving. Het ministerie van **Klimaat en Groene Groei (KGG)** ondersteunt de verduurzaming van woningen en leefomgevingen. Met het ministerie van **Justitie en Veiligheid (JenV)** werken we aan weerbaarheid, veiligheid en een veilige leefomgeving voor inwoners en gemeenschappen.

Betrokken ministeries

	Veilige en leefbare regio's (Fysiek)	**Duurzaam en bereikbaar voorzieningenniveau** (Leef- & Bereikbaarheid)	**Gezonde en kansrijke toekomst** (Sociaal, Economie en Kennis)
Regio Emmen Innoveert	• VRO • EZ • Defensie	• VRO • BZK • I&W	• EZ • KGG • SZW • OCW
Regio Emmen Verbindt	• I&W • GROS	• I&W • BZK • KGG	• I&W • OCW • VWS
Regio Emmen Leeft	• VRO • J&V • VWS • LVVN	• BZK • SZW • KGG	• OCW • SZW

De betrokken ministeries per programmalijn en NPVR-doelstelling

6

Van programmalijnen naar Uitvoeringsagenda 2027-2031

Van koers, naar plan, naar concrete keuzes.

Werkwijze

Met het Plan van de Regio ligt een gezamenlijke koers voor de ontwikkeling van Regio Emmen, gekoppeld aan de doelstellingen van het Nationaal Programma Vitale Regio's en nader uitgewerkt in drie programmalijnen Regio Emmen innoveert, Regio Emmen verbindt en Regio Emmen leeft.

In de Uitvoeringsagenda 2027-2031 maken we samen met gemeenten, provincie, Rijk, bedrijfsleven, onderwijsinstellingen, maatschappelijke partners en inwoners de stap van plan naar uitvoering. We vertalen deze koers en programmalijnen naar concrete prioriteiten, keuzes, doelen, acties, investeringen en samenwerkingsafspraken.

Ontwikkelen van integrale uitvoeringslijnen

De complexe regionale opgaven vragen om een aanpak waarin verschillende beleidsthema's elkaar versterken. Daarom werken we de komende periode integrale uitvoeringslijnen uit waarin initiatieven, programma's en projecten bijdragen aan meerdere maatschappelijke doelen tegelijk. Bestaande samenwerking, kennis en uitvoeringskracht vormen hierbij een belangrijk vertrekpunt, dit is de kracht van Regio Emmen. We kennen al verschillende samenwerkingsverbanden, programma's en netwerken die van waarde zijn voor de opgaven die in dit plan centraal staan. We bouwen voort op wat er al is en we versterken en verdiepen de samenhang tussen lopende en nieuwe initiatieven en structuren.

Prioritering en keuzes

De Uitvoeringsagenda brengt focus aan in de uitvoering. Samen bepalen we welke acties op korte termijn bijdragen aan zichtbare resultaten en welke inzet vraagt om een langere ontwikkelperiode.

Bij de prioritering kijken we naar:

- bijdrage aan de regionale opgaven;
- samenhang tussen programmalijnen;
- urgentie voor gebieden of doelgroepen;
- aansluiting bij bestaande initiatieven;
- uitvoerbaarheid en beschikbare capaciteit.

Hierdoor ontstaat een agenda waarin keuzes zijn gemaakt die richting geven aan de inzet van mensen, middelen en investeringen.

Rol van overheden

Verandering ontstaat wanneer overheid, inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties, onderwijs en andere partners samen verantwoordelijkheid nemen. Gemeenten, provincie en Rijk hebben ieder een eigen verantwoordelijkheid in de uitvoering. Zij zorgen voor kaders, ondersteuning, verbinding en investeringen waar dat nodig is.

De ontwikkeling van Regio Emmen vraagt daarnaast inzet van inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en onderwijsinstellingen. De uitvoering is een gezamenlijke verantwoordelijkheid waarbij iedere partij vanuit zijn eigen rol, kennis en netwerk bijdraagt aan de doelen van de regio.

Samenwerking

De opgaven in Regio Emmen raken meerdere beleidsvelden en organisaties. Daarom werken we vanuit coalities waarin overheden, maatschappelijke partners, onderwijs en bedrijfsleven samenwerken aan gedeelde doelen.

We sluiten zoveel mogelijk aan op bestaande samenwerkingsverbanden. Daarmee benutten we aanwezige kennis, voorkomen we versnippering en versterken we de uitvoeringskracht van de regio.
Bij de uitvoering zoeken we actief aansluiting bij aangrenzende regio's waarmee opgaven en kansen samenkomen. In het bijzonder versterken we de samenwerking met naburige regio's op thema's als arbeidsmarkt, onderwijs, innovatie, bereikbaarheid, logistiek en woningbouw. Door regionale agenda's waar mogelijk te verbinden vergroten we de gezamenlijke uitvoeringskracht en maatschappelijke impact.

Participatie

Bij de totstandkoming van dit plan is gebruikgemaakt van bestaande beleidskaders, visies en agenda's waarin participatie al heeft plaatsgevonden. Een overzicht hiervan is opgenomen in de bijlage *Beleidsmatige grondslag van het Plan van de Regio Emmen*.

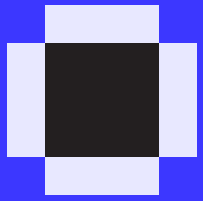
De totstandkoming van de Uitvoeringsagenda biedt ruimte voor een bredere betrokkenheid van inwoners, ondernemers, onderwijsinstellingen en maatschappelijke organisaties. We benutten de kennis uit de regio, versterken we eigenaarschap en bouwen we verder aan een gezamenlijke beweging, waarin we leren, bijsturen en stap voor stap verandering organiseren. De Uitvoeringsagenda vormt daarmee meer een gezamenlijke agenda waarin partijen elkaar vinden rond gedeelde ambities en opgaven, realiseren van maatschappelijke impact en waarin verschillende instrumenten en samenwerkingen elkaar versterken en gericht bijdragen aan de ontwikkeling van Regio Emmen.

Monitoring en bijsturing

De uitvoering wordt jaarlijks gevolgd en besproken met de betrokken partners. Daarbij kijken we naar resultaten, samenwerking en signalen uit de praktijk.
We sluiten zoveel mogelijk aan bij bestaande monitoringssystemen, beleidsinformatie en indicatoren van het NPVR. Per programmalijn werken we uit welke doelen worden gevolgd, welke indicatoren worden gebruikt en welke gegevens beschikbaar zijn.

Op basis van deze inzichten kunnen prioriteiten worden aangepast, acties worden aangescherpt en nieuwe samenwerkingen worden georganiseerd. Zo blijft de Uitvoeringsagenda een actueel instrument dat meebeweegt met ontwikkelingen in de regio.

7
Governance

Op naar een regionale ontwikkelcoalitie.

Om te voorkomen dat de Regio Emmen grotendeels overheids-gedreven, overleggestuurd en bestuurlijk georiënteerd wordt ingestoken, is het van belang om “een regionale ontwikkelcoalitie” op te gaan zetten. De opgaven en ambities vragen om een regionale ontwikkelgovernance, programmatische uitvoeringskracht en quadrupel helix-sturing.

Met regionale ontwikkelgovernance bedoelen we een manier van samenwerken waarin overheden, ondernemers, onderwijs- en kennisinstellingen, maatschappelijke organisaties en inwoners gezamenlijk richting geven aan de ontwikkeling van de regio. De focus ligt daarbij op het realiseren van maatschappelijke resultaten en het versterken van de brede welvaart. Besluitvorming, uitvoering, investeringen en kennisontwikkeling worden zoveel mogelijk met elkaar verbonden. Zo ontstaat een uitvoeringsgericht netwerk waarin partijen vanuit een gedeelde verantwoordelijkheid werken aan de toekomst van Regio Emmen.

Daarom betrekken we ondernemers, onderwijsinstellingen, zorgorganisaties, woningcorporaties, maatschappelijke organisaties, inwoners, jongeren en arbeidsmarktpartijen actief bij de verdere uitwerking en uitvoering van de regionale agenda. Deze partijen zijn onmisbaar voor het versterken van de brede welvaart in de regio. Als onderdeel van de Uitvoeringsagenda 2027-2031 kan worden gedacht aan het instellen van een Regio Raad, inwonerspanels en een regionale jongerenraad.

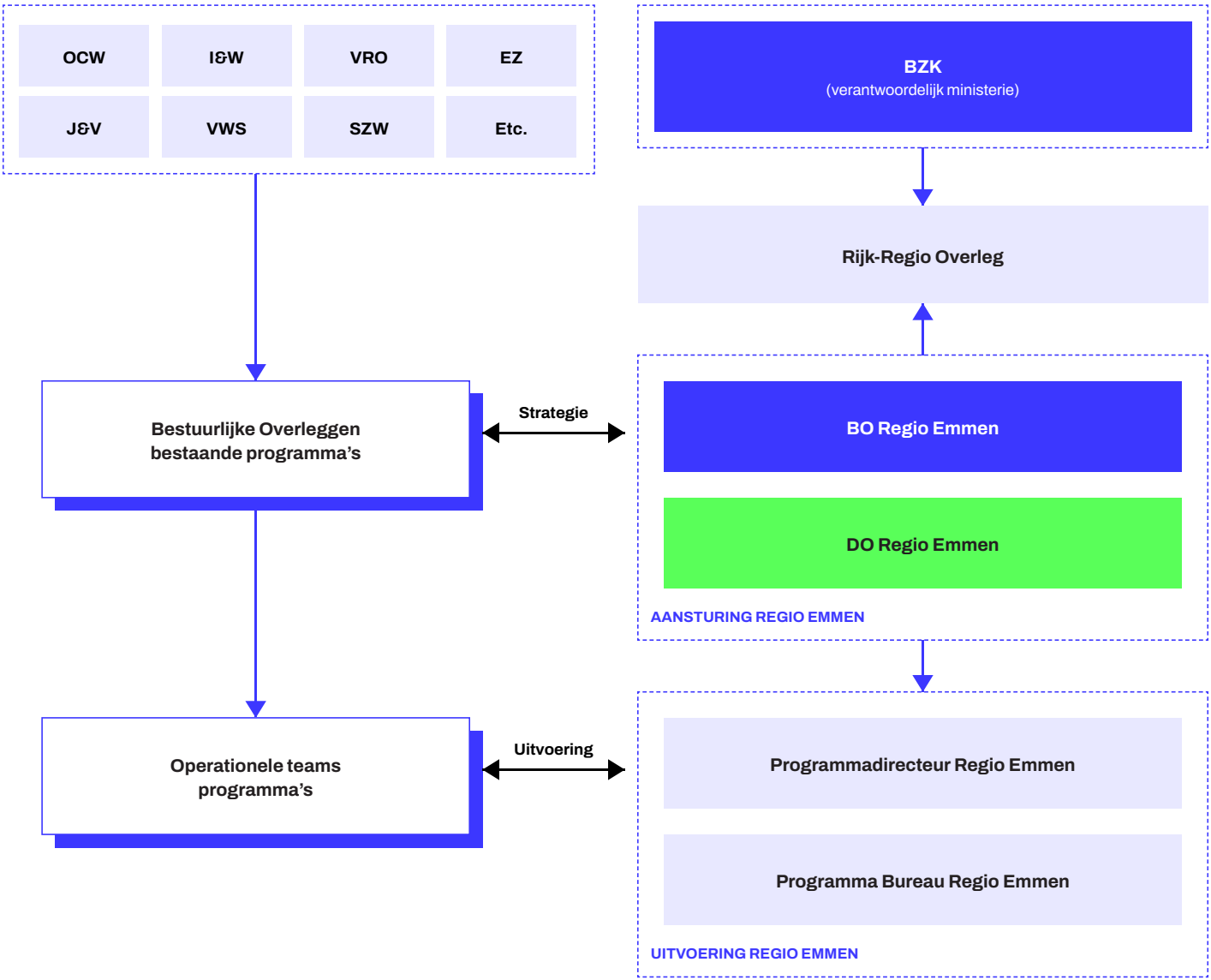
Voor de huidige fase kiezen we voor een adaptief netwerkmodel en een lichte samenwerkingsstructuur in de vorm van een samenwerkingsovereenkomst (SOK). Deze vorm biedt flexibiliteit, beperkte overhead en voldoende snelheid om voortvarend van start te gaan. Daarmee voorkomen we een extra bestuurlijke laag en bouwen we tegelijkertijd aan de programmatische capaciteit die nodig is voor de verdere ontwikkeling van de regio.

Regio Emmen kiest voor een professioneel programmabureau. Het programmabureau is verantwoordelijk voor de voorbereiding en uitvoering van de Uitvoeringsagenda 2027-2031 en ondersteunt de realisatie van de programmalijnen. Daarnaast bewaakt het de samenhang tussen projecten en programma’s, monitort het de resultaten, verbindt het verschillende financieringsstromen en onderhoudt het de relaties met het Rijk en andere strategische partners.

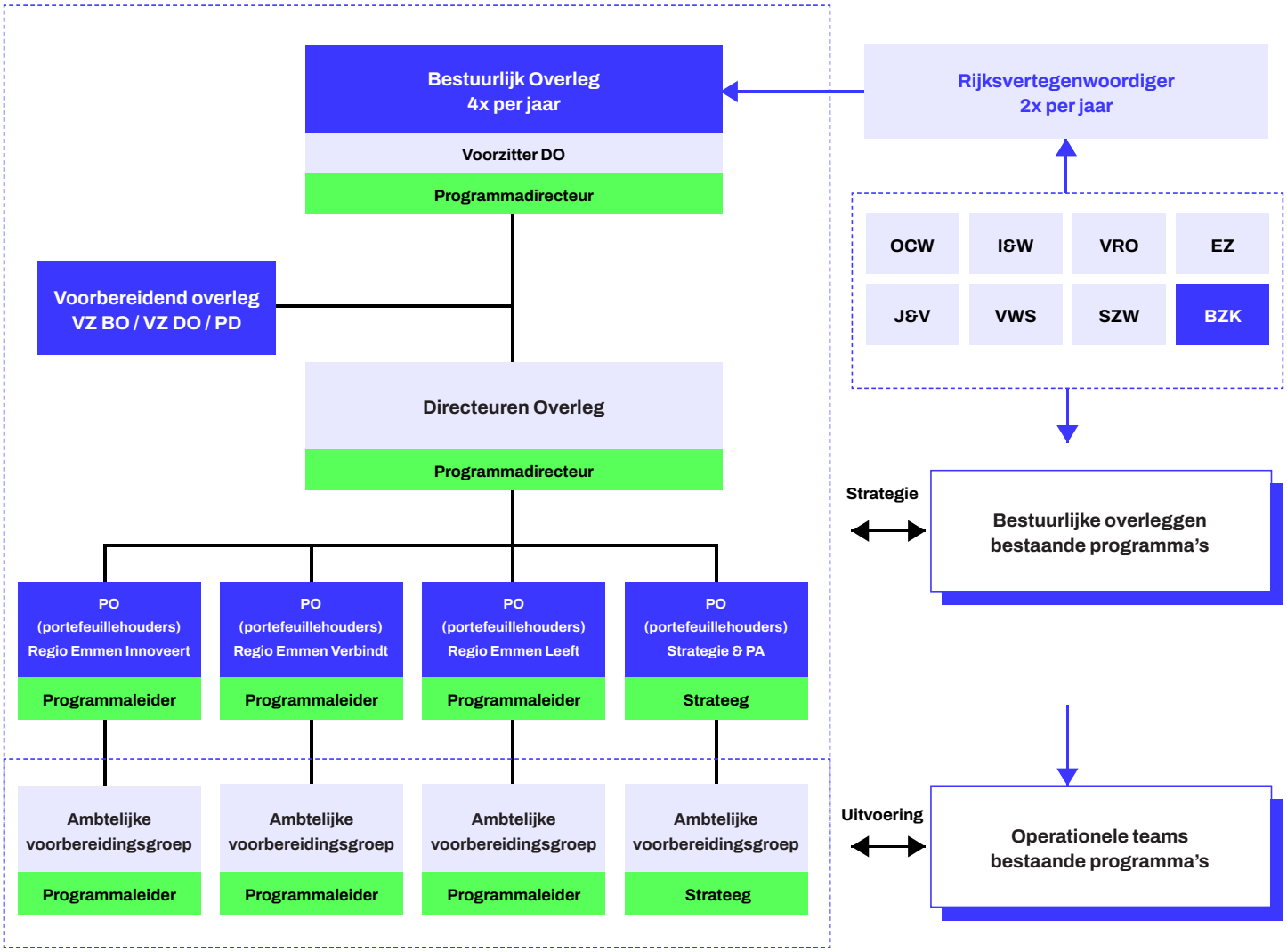
De huidige governance vormt een passende bestuurlijke startstructuur. In de komende jaren zal deze door moeten groeien naar een regionale ontwikkelgovernance waarin uitvoering, samenwerking en maatschappelijke betrokkenheid centraal staan. Om de democratische legitimiteit en publieke verantwoording te borgen, organiseren we jaarlijks een RegioTop, betrekken we regionale stakeholders structureel bij de voortgang en rapporteren we openbaar over de resultaten via een dashboard voor brede welvaart.

Regio Emmen zet in op het organiseren van de gezamenlijke uitvoering door samenwerking met alle stakeholders.

Regio Emmen
Governance

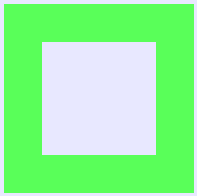

Regio Emmen
Overlegstructuur

8

Bijlagen

Beleidsmatige grondslag, matrices en literatuur.

8.1 Beleidsmatige grondslag van het Plan van de Regio Emmen

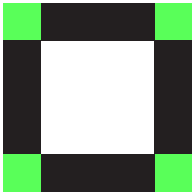
Het volgende overzicht is een overzicht van de belangrijkste stukken die ten grondslag liggen aan dit Plan van de Regio Emmen. Hierbij is benoemd met welke partners dit is opgesteld en welke partijen betrokken zijn in de participatie.

TITEL	BETROKKEN PARTIJEN
Coevorden Onderneemt: Economische Visie en Dynamische Werkagenda	Ondernemers uit diverse sectoren, belangenbehartigers, agrarische ondernemers, grote werkgevers (waaronder zorginstellingen), bedrijven uit de verschillende kernen van Coevorden, onderwijsinstellingen, buurgemeenten, Provincie Drenthe en het Ministerie van Economische Zaken.
Gemeente Hoogeveen – Economische Focusagenda van en voor Hoogeveen	Ondernemers, onderwijsinstellingen en andere relevante partners
Provincie Drenthe – Economische Koers 2024	Bedrijfsleven, kennisinstellingen, onderwijsinstellingen, belangenorganisaties, medeoverheden en regionale samenwerkingsverbanden
Gemeente Emmen – Kadernota Economie 2025	Onder andere Ondernemend Emmen, Industrietafel Emmen, Growing Emmen en Greenwise Campus. Bij de uitwerking waren tevens diverse bedrijven, kennisinstellingen, overheden en regionale samenwerkingsverbanden betrokken
Gemeente Emmen – BuitengeWoon in Emmen Woonvisie 2022-2030	Woningcorporaties, huurdersorganisaties, bewoners, zorgpartijen, ontwikkelaars, BOCE-gemeenten en Provincie Drenthe
Gemeente Borger-Odoorn – Woonvisie Borger-Odoorn	Gemeente Borger-Odoorn, belanghouders uit het woonveld, bewoners, woningcorporaties, huurdersorganisaties, zorgpartijen en beleidsmedewerkers.
Bouwen aan de Toekomst Woonvisie 2021+ – Gemeente Coevorden	Inwoners, gemeenteraad, ontwikkelaars, makelaars, ondernemers, huurdersorganisaties, woningcorporaties, omliggende gemeenten, dorpsbelangenorganisaties en bureau KAW
Gemeente Hoogeveen – Woon(zorg)visie 2023-2026	Inwoners, woningcorporaties, ontwikkelaars, bouwbedrijven, zorgpartijen, onderwijsinstellingen, bedrijfsleven en regiopartners.
BOCE – Woonzorgvisie	BOCE-gemeenten, woningcorporaties, zorg- en welzijnsorganisaties, adviesraden, inwoners, zorgverzekeraars en Provincie Drenthe
BOCE – Samen werken aan een bereikbare regio	Gezamenlijke visie van Borger-Odoorn, Coevorden en Emmen
Provincie Drenthe – Mobiliteitsprogramma 2021-2030	Bewoners en belangenorganisaties
Provincie Drenthe – Regionaal Mobiliteitsplan	Provincie Drenthe, Drentse gemeenten en mobiliteitspartners
Gemeente Coevorden – Mobiliteitsplan 2024-2032	Inwoners, weggebruikers, belangenorganisaties, dorpsbelangen, wijkverenigingen, vertegenwoordigers van dorpen en wijken, gemeenteraad en ambtelijke organisatie

TITEL	BETROKKEN PARTIJEN
Gemeente Emmen – Mobiliteitsvisie Emmen 2040	Inwoners, EOP's, Ondernemend Emmen, LTO, ProRail, OV-bureau, Fietsersbond, Veilig Verkeer Nederland, Provincie Drenthe, Borger-Odoorn en Coevorden.
Beleidskader preventie sociaal domein – Borger-Odoorn	Maatschappelijke organisaties, Adviesraad Sociaal Domein, inwoners en medewerkers van de gemeente Borger-Odoorn
Gemeente Hoogeveen – Nota Volksgezondheid 2023-2027	Inwoners en maatschappelijke partners uit wonen, zorg, sport en onderwijs.
Gemeente Emmen – Beleidskader Sociaal Domein 'Erbij horen en meedoen'	Inwoners, maatschappelijke organisaties, onderwijsinstellingen, werkgevers, zorg- en welzijnsorganisaties, vrijwilligersorganisaties en adviesraden.
Gemeente Coevorden – Beleidsnota Visie op Toerisme	Toeristische ondernemers, inwoners, Stichting ToReCo, Marketing Drenthe, Recreatieschap Drenthe, Geopark De Hondsrug, BOCE-gemeenten, Hondsruggemeenten, Provincie Drenthe en diverse grensoverstijgende samenwerkingspartners
Gemeente Borger-Odoorn – Visie Recreatie en Toerisme 2025-2030	Lokale ondernemers, inwoners, dorpsbelangenorganisaties, Stichting Bestemming Borger-Odoorn, Recreatieschap Drenthe, Staatsbosbeheer, Het Drentse Landschap, Koninklijke Horeca Nederland (KHN), LTO Noord, bezoekers, experts en regionale partners
Gemeente Emmen – Cultuurnota 2025-2028 'Het verhaal van Emmen'	Loods13, DIEP, Atlas Theater, Facet, culturele organisaties, erfgoedorganisaties, jongeren en inwoners
Cultureel kansrijk opgroeien – Cultuurnota gemeente Coevorden	Scholen, Stichting K&C, cultuurcoach Coevorden, culturele instellingen, amateurkunstverenigingen, muziekverenigingen, vrijwilligersorganisaties, cultuurprofessionals, welzijnsorganisaties, Provincie Drenthe, gemeenten binnen de VDG en inwoners
Gemeente Hoogeveen – Cultuurvisie 2026-2029 en Visie Recreatie & Toerisme	Inwoners, cultuursector, onderwijsinstellingen, bedrijfsleven, regiopartners en Recreatieschap Drenthe.
Provincie Drenthe – Natuurvisie 2040	Natuurorganisaties en vertegenwoordigers van de agrarische sector
Provincie Drenthe – Toekomst Landelijk Gebied Drenthe (TLGD)	Gemeenten, waterschappen, LTO Noord, Natuur- en Milieufederatie, Staatsbosbeheer, Drents Landschap, Natuurmonumenten, DPG, DAJK en boermarken
Gemeente Emmen – Omgevingsvisie Emmen 2040	Inwoners, jongeren, bedrijven, organisaties en bestuur
Gemeente Hoogeveen – Toekomstvisie Hoogeveen en haar Ambities	Inwoners, scholieren, ondernemers en maatschappelijke organisaties

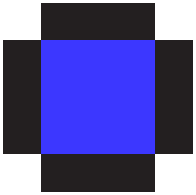
TITEL	BETROKKEN PARTIJEN
Gemeente Borger-Odoorn – Omgevingsvisie Buitengewoon Borger-Odoorn	Inwoners, ondernemers, dorpsbelangenorganisaties, deskundigen, kennispartners, maatschappelijke betrokkenen en collega-overheden
Visies en doelstellingen van verschillende bestaande samenwerkingsverbanden in Regio Emmen	DTZ, RegioDeal II, Rijnland Instituut, Universiteit van het Noorden, Alliantie van Kracht, DNA Next, Deltaplan van het Noorden, NOM, Chemport Europe, Euroterminal, Eems Dollard Regio etc.

8.2 Matrices

De overzichtsmatrix op de volgende pagina ordent op hoofdlijnen hoe de programmalijnen van Regio Emmen zich verhouden tot de doelstellingen van het NPVR en bijdragen aan de 9 beleidsthema's. Daarmee ontstaat een eerste beeld van de inhoudelijke aansluiting tussen onze regionale koers en het landelijke kader. De matrix is nadrukkelijk geen definitieve indeling of verantwoordingsschema, maar een hulpmiddel om de samenhang tussen programmalijnen, doelstellingen en beleidsthema bespreekbaar te maken.

1 Demografische transitie
2 Gezondheid en bestaanszekerheid
3 Kansrijk opgroeien en ontwikkelen
4 Arbeidsmarkt, economie en innovatie
5 Woon- en leefomgeving
6 Voorzieningen en leefbaarheid
7 Bereikbaarheid, mobiliteit en energie
8 Grensoverstijgende samenwerking
9 Weerbaarheid en veiligheid

Beleidsthema’s

	Veilige en leefbare regio’s (Fysiek)	**Duurzaam en bereikbaar voorzieningenniveau** (Leef- & Bereikbaarheid)	**Gezonde en kansrijke toekomst** (Sociaal, Economie en Kennis)
Regio Emmen Innoveert	• Woon- en leefomgeving • Weerbaarheid en veiligheid	• Voorzieningen en leefbaarheid • Bereikbaarheid, mobiliteit en energie	• Demografische transitie • Arbeidsmarkt, economie en innovatie • Grensoverstijgend samenwerken
Regio Emmen Verbindt	• Gezondheid en bestaanszekerheid • Voorzieningen en leefbaarheid	• Bereikbaarheid, mobiliteit en energie • Grensoverstijgend samenwerken	• Gezondheid en bestaanszekerheid • Kansrijk opgroeien en ontwikkelen • Grensoverstijgend samenwerken
Regio Emmen Leeft	• Woon- en leefomgeving • Voorzieningen en leefbaarheid • Weerbaarheid en veiligheid	• Demografische transitie • Voorzieningen en leefbaarheid • Bereikbaarheid, mobiliteit en energie	• Gezondheid en bestaanszekerheid • Kansrijk opgroeien en ontwikkelen

De 9 beleidsthema’s verdeeld over de programmalijnen en NPVR-doelstellingen

In de volgende overzichtsmatrix geven we aan wat onze inzet zal zijn om binnen de programmalijnen van Regio Emmen de bijbehorende opgaven aan te pakken. De matrix is nadrukkelijk geen definitieve indeling of verantwoordingsschema, maar een hulpmiddel om de samenhang tussen programmalijnen, doelstellingen en interventies bespreekbaar te maken.

Interventies

	Veilige en leefbare regio's (Fysiek)	**Duurzaam en bereikbaar voorzieningenniveau** (Leef- & Bereikbaarheid)	**Gezonde en kansrijke toekomst** (Sociaal, Economie en Kennis)
Regio Emmen Innoveert	• Ruimte voor economie in de regio • Ruimte specifiek voor grootschalige vestigers op het Rundedal • Ruimte voor Defensie faciliteren	• Bereikbaarheid verbeteren voor economie, wonen en voorzieningen • Beschikbaarheid toekomstbestendige voorzieningen verbeteren	• Kennis en Innovatie-ecosysteem versterken • Economische clusters benutten voor verduurzaming • Arbeidspotentieel beter benutten • Jongeren en talent behouden en aantrekken • Grensoverstijgende samenwerking versterken • Grensoverstijgend leren en werken stimuleren • Samenhangende ontwikkelrichting Zorg
Regio Emmen Verbindt	• Leefbaarheid vergroten via verbindingen • Ruimte voor ontmoeting creëren.	• Bereikbaarheid van lokale en regionale voorzieningen, werk en onderwijs verbeteren • Fijnmaziger OV-netwerk realiseren • Nieuwe en bestaande (internationale) verbindingen strategisch beter benutten • Beschikbaarheid toekomstbestendige voorzieningen verbeteren • Grensoverstijgende verbindingen versterken	• Bereikbaarheid en beschikbaarheid van onderwijs, werk en zorg vergroten • Deelname aan het dagelijks leven stimuleren • Grensoverstijgende verbindingen versterken
Regio Emmen Leeft	• Toekomstbestendige en passende woningvoorraad realiseren • Woon- en leefkwaliteit in dorpen en wijken versterken • Ondermijning aanpakken • Klimaatbestendige leefomgeving realiseren • Herstel natuur en milieu	• Voorzieningen in dorpen en wijken behouden en versterken • Beschikbaarheid en betrouwbaarheid overheid verbeteren • Verschraling van voorzieningen voorkomen • Demografische transitie omkeren	• Armoede en kansenongelijkheid doorbreken • Gezondheid, vitaliteit en bestaanszekerheid verbeteren • Woonzorgbehoefte optimaliseren

Hierna geven we in een overzichtsmatrix aan welke ministeries betrokken zullen zijn om binnen de programmalijnen van Regio Emmen de bijbehorende opgaven aan te pakken.

Ministeries

	Veilige en leefbare regio's (Fysiek)	**Duurzaam en bereikbaar voorzieningenniveau** (Leef- & Bereikbaarheid)	**Gezonde en kansrijke toekomst** (Sociaal, Economie en Kennis)
Regio Emmen Innoveert	• VRO • EZ • Defensie	• VRO • BZK • I&W	• EZ • KGG • SZW • OCW
Regio Emmen Verbindt	• I&W • GROS	• I&W • BZK • KGG	• I&W • OCW • VWS
Regio Emmen Leeft	• VRO • J&V • VWS • LVVN	• BZK • SZW • KGG	• OCW • SZW

De betrokken ministeries per programmalijn en doelstelling

In de laatste overzichtsmatrix geven we aan welke bestaande samenwerkingsverbanden er reeds zijn om binnen de programmalijnen van Regio Emmen de bijbehorende opgaven aan te pakken. Daarmee benutten we aanwezige kennis, voorkomen we versnippering en versterken we de uitvoeringskracht van de regio.

Samenwerkingsverbanden

	Veilige en leefbare regio's (Fysiek)	**Duurzaam en bereikbaar voorzieningenniveau** (Leef- & Bereikbaarheid)	**Gezonde en kansrijke toekomst** (Sociaal, Economie en Kennis)
Regio Emmen Innoveert	• Regiodeal II ZOD • Drentse Agenda Defensie & Veiligheid • Initieerregio Emmen	• Regiodeal II ZOD	• Regiodeal II ZOD • Dutch TechZone • Chemport Europe • Universiteit van het Noorden • Europark • Arbeidsmarkt Regio Drenthe • GreenWise Campus • DNA • IT Hub • DOC33
Regio Emmen Verbindt	• Regiodeal II ZOD • NSL • BOCE Samen werken aan een bereikbare regio	• Regiodeal II ZOD • Deltaplan van het Noorden • OV-Bureau • NSL • Drenthe Mobiliteitsprogramma 2021-2030 • Regionaal Mobiliteitsplan	• Regiodeal II ZOD • Werkcentrum Drenthe • Rijnland Instituut • EemsDollardRegio • Publiek vervoer GR-DR • Euroterminal • NSL • Regio Community • Logistiek Kennis Centrum
Regio Emmen Leeft	• Regiodeal II ZOD • Woondeal Zuid Oost Drenthe • Initieerregio Emmen • Drentse Aanpak Ondermijning (DAO) • Natuurvisie 2040 • Toekomst Landelijk Gebied Drenthe (TLGD)	• Regiodeal II ZOD • Drents Overleg Energie • Energy Board pMiek • Area Reiniging	• Regiodeal II ZOD • EMCO • Ontwikkelfonds Drenthe • Alliantie van Kracht • Kans voor de Veenkoloniën • 1e Woonzorgakkoord in NL (ZOD)

Reeds bestaande samenwerkingen in het werkveld van Regio Emmen (met en zonder het Rijk)

8.3 Literatuurlijst

- Adviescommissie Rli, ROB & RVS. *Elke regio telt! Een nieuwe aanpak van verschillen tussen regio's*.
- Commissie Vollebregt e.a. *Aanbevelingen Vierkant voor Werk*.
- Coalitieakkoord D66–VVD–CDA.
- Het PON & Telos. *Accentueer het verschil* (2024).
- Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. *Kabinetsstandpunt en achtergrondrapportage Bereikbaarheid op Peil*.
- Monitor Brede Welvaart Drenthe 2024.
- Nedersaksenlijn. *Deelrapportage Ruimte en Brede Welvaart*.
- Rabobank Research. *Brede welvaart groeit licht; regionale verschillen blijven bestaan*.
- Regio Deal Zuid- en Oost-Drenthe II.
- Regio Zuid- en Oost-Drenthe. *Stand van de Regio Zuid- en Oost-Drenthe 2024*.
- Rijksoverheid / Nationaal Programma Vitale Regio's. Diverse beleids- en achtergrondstukken over brede welvaart, bereikbaarheid en regionale ontwikkeling.
- Sociaal-Demografisch Onderzoek (SDO). *Rapport SDO 2050*.
- Universiteit / onderzoeksrapport. *Essay Intergenerationele Armoede*.
- CBS Grensdata. *Grenspendel werknemers; bedrijfstak, woonland, werkregio (COROP Zuidoost-Drenthe)*.
- CBS Grensdata. *Studenten hoger onderwijs; onderwijsniveau, nationaliteit en schoolregio (COROP Zuidoost-Drenthe)*.
- Regionale Monitor Brede Welvaart (COROP Zuidoost-Drenthe).
- Regionale Monitor Brede Welvaart (gemeente Hoogeveen).
- Brede Welvaart Regio Emmen / BRE-onderzoeken. *240327 Eindrapport BRE* en *Eindrapport BRE Drenthe*.
- Onderzoeken naar criminaliteit en ondermijning in Drenthe.

REGIO
EMMEN

REGIO EMMEN

Gemeente Borger-Odoorn

Gemeente Coevorden

provincie Drenthe

Gemeente Emmen

Gemeente Hoogeveen

Rijksoverheid